

Tautinė heroika ir kiekvieno asmeninė rizika

Keletas minčių, gerbiant mūsų žuvusius

STASYS YLA

Prieš 23 metus Politinių kalinių sąjunga įkūrė Tautinės martirologijos skyrių rinkti medžiagą apie kentėjusius ir žuvusius kacetuose bei kalėjimuose, ištremtuosius bei išvežtuosius lietuvius. Šis darbas buvo patikėtas vienam jaunam vyriui, buvusiam kaliniui. Tūkstančiai vardų, neįrašytų jokiuose mirties metrikuose, neatžymėtų antkapioose, atsidūrė Tautinės martirologijos sąrašuose. Tie sąrašai atrodė nepilni ir žinios apie atskirus žuvusius nepakankamai tikslūs. Taip ši medžiaga neskubėta skelbti viešumai, o pastaruoju metu jos tolimesnis rinkimas bei tikslinimas visai nutrūko.

Tuo tarpu kitos tautos tokią medžiagą renka ir dalimis skelbia sau ir pasauliui. Turiu galvoj ypač vieną tautą, kuri pralenkia kitas ir sugeba sukurti išspūdi, tarsi ji viena būtų buvusi persekiojama, kankinama ir negailestingai žudoma. Kas dar būdinga, kad tarp savo kankintojų ir žudytojų ši tauta įsiskaito ir mus, procentualiai nemažiau žudytus tu pačių ir naujų priešių.

Ar mes turim teisę tylėti, kai kiti netyli, — tylėti, kai mūsų

žuvusieji nekalba? Ar galim nurašyti heroiką tų mūsų brolių, kurie savo krauju ir mirtimi liudijo tautinę ištikimybę ir laisvės teisę?

Dalis mūsų galvoja kitaip. Palikim mirusius bei žuvusius žuvusiems. Tai jų pasaulis, ir tai yra praeitis. Kam šiandien bejdomu, kas buvo ir žuvo prieš 25-27 metus? Neapsunkinkim dabarties niūriais prisiminimais. Pagaliau žūti kovoje nėra aukščiausia tautinė dorybė — ir nesuviskime heroikos tik į mirtį. Heroikos reikalauja darbas ir kūryba, mokyklos ir stovyklos, operos ir festivaliai.

Gyventi darbingai, reikštis kūrybiškai, vesti tautinę kovą yra nemažiau svarbu, negu mirti kovoj, kalėjime, ištėrime.

Kas gi iš tikro yra heroika — asmeninė, visuomeninė, tautinė? Koks jos santykis su rizika netekti gyvybės, pakelti aukų ir kančios? Ar iš tikro tautinių ir asmeninių vertybių gradacijoje heroika nėra aukščiausia viršūnė? Ar viršūnė išskyla tautinė veikla, kultūrinė dinamika ir politinė kova su savo dramatinėmis ištampomis ir nemažom asmeninėmis aukomis? Kas pagaliau mus veikia ir dinamina tautinius, visuomeninius, kultūrinius ir politinius barus, ar noras būti herojais, tiksliai herojais?

Galvojant apie heroiką ir dinamiką, ieškant jų ryšio, išskyla trečias klausimas: kas gi įkvepia dinamiką ir heroiką, kas jas aktyvina, kas joms duoda prasmę? Ir man regis, yra vienas dalykas, pats pirminis, kuriam tačiau aptarti nėra vieno žodžio. Yra keletas sinonimų, kaip įkvėpimas, pašaukimas, vizija, arba misija, paskirtis, vaidmuo, arba reikšmė bei prasmė, kurią žmogus turi praregėti, pajusti, atrasti, suvokti, įtikėti. Tik praregėjęs ir įtikėjęs, jis ima veikti, mobilizuoti savo jėgas, prisiminti riziką, nebijoti aukų ir kančios, o jei reikia ir pačios mirties.

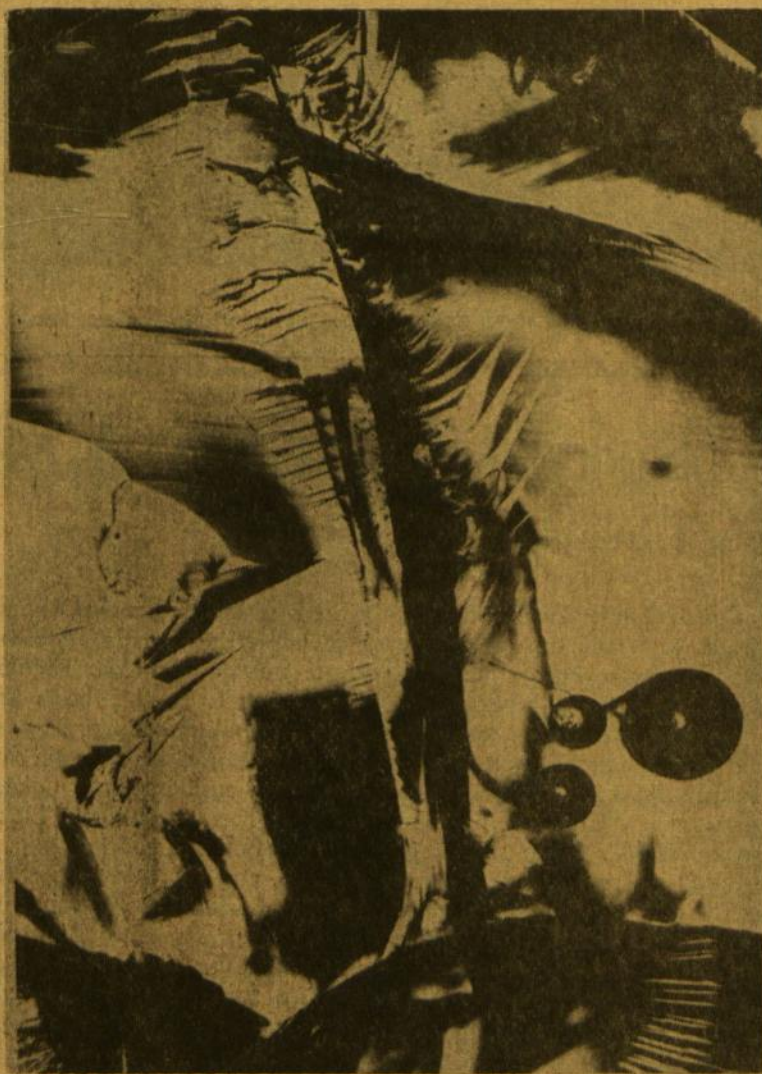
Taigi, yra du dalykai — dina-

mika ir rizika, kurie veda į trečiąją — heroiką, bet visi trys priklauso nuo vieno ir to paties, būtent — praregėtos prasmės, paskirties, vaidmens, sakykim, tam tikro idealo save realizuoti bendruomenėje ir tautoje. Šis ketvirtasis dalykas apjungia pirmuosius tris ir juos sąlygoja, ir jiems duoda tikrąją vertę. Tik tas ketvirtasis dalykas parodo, kuo skiriasi dinamika, atremta į aklus instinktus ar stiprią, aklą ambiciją, — nuo dinamikos, motyvuotos idealu bei prasme. Rizika lydi bet kurią dinamiką, tačiau matysis ir atskirsi, kuri rizika vengia asmeninės aukos ir kančios, o kuri prisiima, kuri niekad neužmiršta savo asmens ir savų interesų, o kuri jų visai nepaiso.

—Taip mums kalba kunigas, (Nukelta 1, 2 psl.)

Algirdo Grigaičio nuotraukų paroda

Algirdo Grigaičio foto nuotraukų parodoje, kuri vyksta Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicagoje, yra išstatyta 80 darbų. Tai dviejų paskutiniųjų metų derlius. Sprendžiant iš išstatytų fotografijų, Grigaičio nueitą kelią galima būtų apibūdinti posakiu: "nuo realizmo, per abstrakciją iki išradinimo fotografinėje technikoje". Parodoj yra keletas gamtos vaizdų bei portretų. Vienoje galerijos sienoje išdėstytos anksčiau matytos juoda-balta abstrakcijos. Naujasis Grigaičio veidas sušvyti trečiojo pobūdžio nuotraukose, kurių bendras vardiklis yra įvairūs foto technikos efektai bei keistenybės. Šios pastarosios nuotraukos labiausiai ir patraukia žiūrovų akį. Tai laboratorijoje sukurti vaizdai. Tokiai nuotraukai gyvenimas arba gamta tarnauja tik kaip užuomazga arba žaliava, o laboratorijos įrankiai tą gyvenimą

Prometėjo kančia Nuotrauka Algirdo Grigaičio
Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoj

A. KEZYS, S.J.

pakeičia, apverčia ir taip sudoroja, kad užbaigtoje nuotraukoje jau ne vien vaizdas, o kartu ir technika taria savo žodį.

Kaip Grigaičiui sekasi sujungti techniką su kūryba? Nors kai kam gali atrodyti, kad toks foto menas, kuriame pernelyg daug remiamasi chemija, turėtų dvelkti dirbtinumu ar stačiai fabrikinė, bet, pažvelgus į Grigaičio darbą, tokie priekaištai atpuola. Iš karto pastebi, kad šiuo paviekslų laboratorinė technika ne užgožia dvasios, ir kad pro rūgščių nuėstą emulsiją švyti technikos pažabojimas, kultūra ir įsijautimas. Portretai, kurie pradiniame — realistiniame — stadijoje galėjo būti tik šiaip sau portretukai, perėję per šio meistro rankas, tampa gyvi ir tipingi. Niekas nepasirūpinęs gamtos vaizdais, virsta pasakiškais ir paslaptingais. O čia jau reikia kalbėti apie kūrybą, kuri gimsta iš įsitikinimo ir jautrumo. Grigaičio technika nėra šalta, bedvasė būtybė. Ji žėri, alsuoja ir žavi. Galima būtų tvirtinti, kad Grigaitis pasirinko šį fotografijos žanrą ne dėl to, kad jis būtų norėjęs iš kitų fotografų išsiskirti kokių naujoviškumu, o dėl to, kad toks buvo jo kūrybinis impulsas.

Fotografams, be abejo, bus įdomu susipažinti su metodais, kuriais šios foto nuotraukos buvo pagamintos. Vieną iš jų Grigaitis vadina "linijiniu" būdu. Tai linijų išrašymas filme sudedant ir sukliaujant negatyvą su vienodo dydžio pozityvu taip, kad vieno tamsios vietos dengia kito šviesios; apačioj pritvirtinamas nepašviestas filmas, visas dedama ant patefono disko ir patefonas paleidžiamas suktis. Tada filmas apšviestas siauru šviesos spinduliu, maždaug 30 laipsnių kampui su statmena. Kur sudėtuose filmuose yra staigus perėjimas iš tamsios vietos į šviesią, ten į ne-

Kertinė Parastė

KULTŪRINIS LIETUVOS GENOCIDAS

Amžiams į lietuvių tautos atmintį įsirėžė liūdnosios 1941 m. birželio dienos, kada keliasdešimt tūkstančių lietuvių, jų tarpe daug intelektualų, buvo aziatiška prievarta išrauti iš savo tėvynės ir nublokšti į tolimiausius kito kontinento plotus. Tų nelaimingųjų tarpe gausiai buvo rašytojų, dailininkų, profesorių, mokytojų, gydytojų, teisininkų, ekonomistų ir kitų mums mielių kūrybingų žmonių. Dalis pakelėse nužudyta, kaip tai buvo ties Červene. Dalis išmarinta Sibiro šiaurėje ar Vorkutos kasyklų gėlmėse.

Jeigu į Vakarus nublokštieji lietuviai tremtiniai galėjo susikurti daugybę pradžios mokyklų, eilę gimnazijų, gausybę laikraščių, galėjo išleisti krūvas knygų, organizuoti ansamblius ir kurti teatrą, tai Sovietų gilumon išvežtieji neturėjo jokios galimybės nei vienu iš sumintų darbų pasireikšti. Jie buvo žiauresnė sąlygose, negu Muravjovo krikto išvežtieji. Sovietai planingai vykdė Lietuvos kultūrinį genocidą.

*

Visose gyveninėse išieivijos kolonijose minima ta liūdnosi mūsų kultūrinio genocido suaktyvinti. Būtų per mažas tos tragedijos paminėjimas, jeigu nebūtų koncentruojamasi tik į prisiminimą to, kas įvyko. Geriausiai tautos kankiniai prisimenami, kada išryškintas tas ryžtas, su kuriuo jie savajai tautai dirbo, kada atnaujinas ištikimumas tiems idealams, dėl kurių jie mirė. Taigi ir šio kūrybinio Lietuvos tautos genocido minėjimas turi sužadinti ne tik skausmą atodūsius, bet ir naujus lietuviško kūrybingumo polėkius. Pati ta didžioji tautos tra-

gedija savo prigimtimi turi būti dabarties ir ateities lietuviams kančių zenito išskeltoji kūrybinio paskato kibirkštis, kaip pvz. Pilėnų herojų tragiškas žuvimas mums yra buvęs ir per šimtmečius pasiliks naujo ryžto ir naujo kūrybinio užsidedimo šaltinis. Juk tokia nemari kūryba, kaip Jono Aukšaburnio, Dantės, Dostojevskio ir daugybės kitų daug ugnes yra gavusi iš tremties ir pergyventų tragedijų. Stiprias asmenybės jų pačių ar jų pamiltos tautos pergyventos kruvinų kančių dienos ne žlugdo, o uždega naują kūrybos ir veiklos ryžtą.

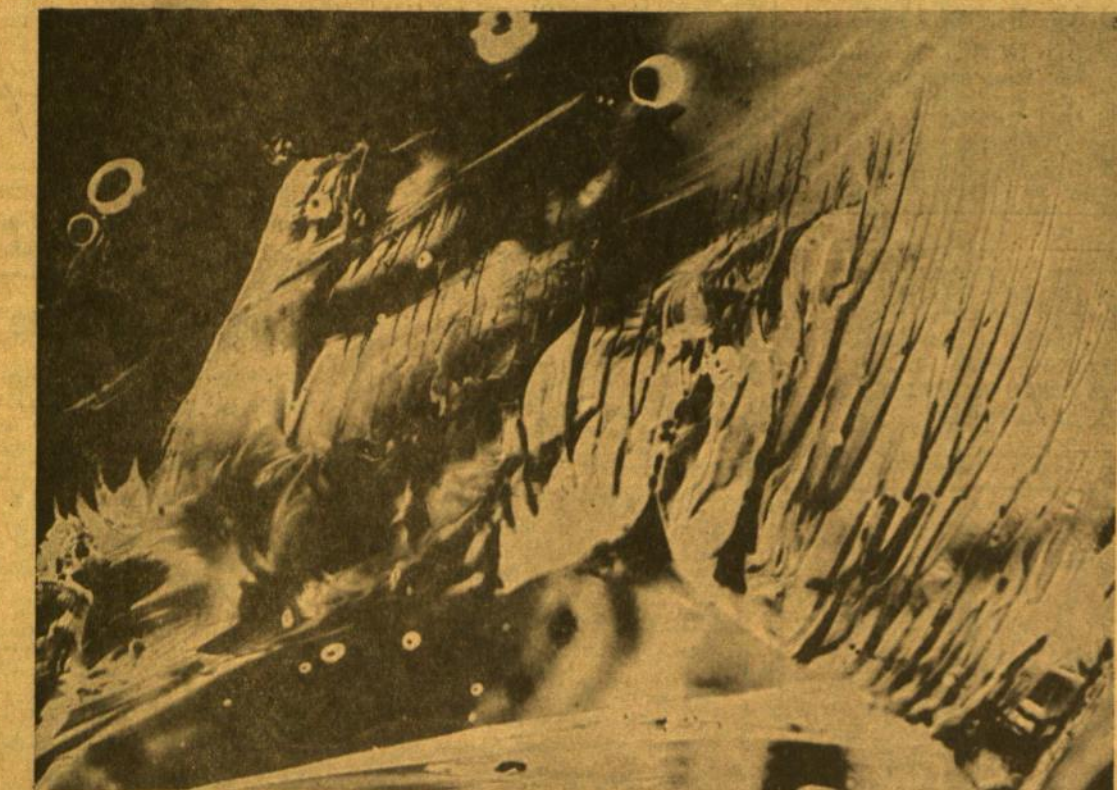
Neseniai čekų rašytojas Pavel Licko, nugalėdamas daugybę raudonosios biurokratijos daromų kliūčių, aplankė sovietinės tironijos kankinį — kūrėją Aleksandrą Solženiciną jo namuose. (Jo novelė spausdinama šios dienos atkarpoje.) Tiesiogiai pasikalbėjęs Solženiciną paslydėjo, kad jis nedaug tesitiki iš Vakarų literatūros, nes Vakarai paskutiniu metu nepergyveno jokio kataklizmo, gyvenimas buvo per daug ištaigingas, ramus, o toks nepagimdo didžios literatūros. "Geriausioji literatūra, kalbėjo Solženicinas, kyla iš kančios".

Iš žydų tautos intelektualų teko išgirsti, kad jiems, ypač dabarties kietų kovų dienose, ar tik nedaugiau stiprybės ir įkvėpimo duoda tragiškas ir herojiškas Masados gynėjų žuvimas, negu Sallamono ar Dovydo epochos spindesys. Ir mes galime prisiminti, kaip daugelio įvairių Vakarų pasiekusių asmenų atsiminimų knygose yra suminimi lietuviai, su kuriais drauge kruviną vargą kentė Vorkutoje, Sibire ir kurie ten įstengė taip kompaktiškai laikytis, juodžiausiam skurdė dar kitiems padėti, kurie turėjo ryžto darbo stovyklose organizuoti pamaldas, kad jos net liko jamžintos šimtų tūkstančių turistų dėmesį atkreipiančioje Washingtono šventovės lietuvių koplyčioje.

Prisiminkime ir daugiau mūsų tautos išgyventų tragiškųjų momentų, kad ir tą sunkų pokario laikotarpį, kada, pačiame krašte siaučiant partizaninėms kovoms, iš Karaliaučiaus, iš Rytprūsių, kur taipgi buvo vykdoma raudonųjų genocido programa, bėgo Lietuvon išbadėję vokiečiai, ten jie iš gyventojų gaudavo maisto, buvo jų slepiami, saugojami, patiems lietuviams dėl to daug kuo rizikuojant. Ir tik šitokiose vargo dienose išryškėjo tauri, mūsų tautos nariuose glūdinti artimo meilė. Todėl tiek daug šiltų žodžių lietuviai susilaukė įvairiuose memuaruose, atsiminimuose iš tų, kurių gyvybė panašiais būdais buvo išgelbėta.

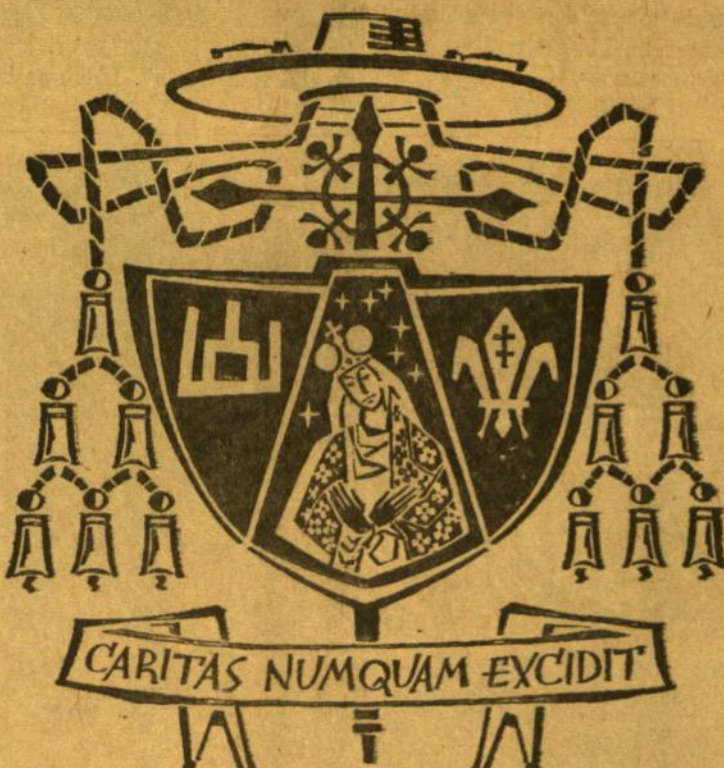
Kai tikintis žmogus ir likminėje dienų slinktyje įžvelgia

(Nukelti 2 psl.)

Siaubo naktis

Nuotrauka Algirdo Grigaičio
Iš A. Grigaičio nuotraukų parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Chicagoje.

Naujo lietuvių vyskupo Antano Deksnio, paskirto Europos lietuvių reikalams, vyskupieškasis herbas, sukurtas dail. V. K. Jonyno. Herbo centre — Aušros Vartų Marija, kairėje — Gedimino stulpai, dešinėje — šventojo Liudviko lėlija su Vyčio kryžiumi, herbo ašis — lietuviškasis kryžius. Apačioje lotyniškai įrašytas vyskupo pasirinktas šūkis, kuris byloja, jog meilė niekada negęsta, neapvilia, neklysta... Naujasis vyskupas yra konsekruojamas birželio 15 d. (rytoj) Belleville, Ill. katedroj.

Tautinė heroika ir asmeninė rizika

(Atkelta iš 1 psl.)

ir jis kitaip kalbėti negali, nežiūrėti, kad jis gyvena kitokio galvavimo krašte ir dabarties naujų pažiūrų atmosferoje. Jo nepakeitė nei Hitlerio kacetos. Jis kalba kaip moralistas, neturėdamas nuovokos apie psichoanalizę, kuri atskleidė tikrąsias dinamikos versmes, būtent — instinktus ir selfdefense mechanizmą. Tikiuos, kad taip pagalvos ne vienas šitai skaitydamas, ypač jaunesnis skaitytojas. Leiskit prisitaikyti garsų psichiatrą Viktor E. Franklį, Austrijos žydą, buvusį psichoanalizės įtakoje. Jis išėjęs iš Ausschitz koncentracijos stovyklos, sukūrė savo mokyklą, vadinamą logoterapija, sukūrė ją, stebėdamas savo draugus kalinius ir analizuodamas save tose neišprastose gyvenimo sąlygose. Savo išvadas jis paskui patikrino ir patikslino laisvėje, stebėdamas ir apklausinėdamas tūkstančius žmonių. Franklis sako, kad prasmė žmogaus gyvenime yra ne antrinis dalykas, reikalingas tik motyvuoti bei racionalizuoti instinktus kaip teigia psichoanalistai — bet pirmaeilis ir pagrindinis. Žmogus nebūtų pasiryšęs gyventi ir mirti vien dėl instinktinės reakcijos ar dėl defense mechanizmo. Jam reikia idealo ir vertybių. Franklis primena prieš keletą metų praves tas anketas Prancūzijoje tarp daugelio žmonių. Iš jų 89 proc. pasisakė, kad jie turi „kažką“, dėl ko jaučia prasmę gyventi, o 61 proc. dėl to „kažko“ būtų pasirėžę ir mirti. Paties Franklio tyrinėjimai Vienoje, praversti tarp tūkstančių žmonių, skyrėsi nuo prancūzų atsakymų tik 2 proc. Franklis daro išvadą, kad noras gyventi ir mirti, matant prasmę, daugeliui žmonių yra ne tikėjimo reikalas, o faktas (plg. Man's search for meaning, Washington Square Press, N. Y. 1969, 154 — 55).

Sis faktas patikslina ligšiolinę heroikos sampratą ir išplečia jos rėmus. Atrodo, nereikia būti ypatingu didvyriu, kad mirtum už tautos idealus ar kitas aukštas vertybes, kurias šventai tiki. Herojais gali būti mažiausiai 61 proc. žmonių ir jie aukos gyvybę anaiptol nelaukdami pagarbos iš likusiųjų 39 proc. savo bendrabrolių. Jie atliks savo pareigą, kuri yra normali žmogiška pareiga.

Klausimas galų gale sueina į moralinę, filosofinę, pažiūrinę ar religinę plotmę ir atsideria į žmogiškosios bei tautinės pedagogikos reikala. Žmogus pačia savo prigimtimi ieško prasmės ir ją randa, bet klausimas, kas ir kaip jam tą prasmę perteikia šeimai, visuomenėje, tautoje. Prasmės įsisavinimas išbresta laipsniškai normalioje aplinkoje, bet jis gali būti suparalizuotas, nenormalios aplinkos, kuri perstipriai veikia instinktus bei baimes. Šių dienų ir šios civilizacijos žymė ir yra viena iš tų, kuri rodo grėsmingą prasmės praradimą. Iš to kyla negatyvinė dinamika, baimė aukotis ir kentėti, nenoras nieko girdėti apie mirtį ir gyvenimo heroiką.

Šio padėty heroiką pakeičia heroizmas, nemažiau surištas su asmenine rizika, o vėliau ir su kančia, pagaliau su pačios asmenybės sunaikinimu. Šioji tragikoje, kuri vis labiau ima palietti dalį ir mūsų jaunimo, prašosi labai stiprios ir skubios revizijos mūsų tautinė pedagogika, mūsų visuomeninė dinamika ir mūsų jaunimo organizacijų globa. Bet tai atskiras klausimas.

Šios dienos mūsų temoje, kalbant apie tautinę heroiką ir asmeninę riziką, yra kitas labai svarbus klausimas, būtent — kokią idealą, misiją bei paskirtį mes randame savo tautoje? Kas mus akstina būti, likti ir reikštis lietuviams, tėti kova ir pasauliui parodyti kai ką naują pačia savo egzistencija, juoba kūryba? Į šiuos klausimus yra atsakymas, gal ir nepilnas, bet tam reikėtų istorinės retrospekcijos. Tai bandysime padaryti kitą šeštadienį.

Kertinė paraštė

(atkelta iš 1 psl.)

Apvaizdos pirštą, ką gali žinoti, gal Aukščiausiojo planuose lietuvių nuojimas iki Juodųjų jūrų yra kur kas menkesnis ir ateičiai mažiau lemiantis, negu teroro dienomis ištiesta duonos rieki visai svetimam, bet nelaimingam žmogui.

Tačiau daug kas pareis ir nuo mūsų pačių, kiek mes įstengsime išskaityti mūsų tautos didžiosios aukos ir kančios prasmę, suprasti kankinių, tremtinių ir kovotojų kraują rašytą testamentą, jį vykdyti ir jo dvasią perteikti būsimoms kartoms.

Kultūrinio genocido minėjimas birželio mėnesyje nėra vien atodūsių dienos, o ir naujo ryžto įžiebimas; tos dienos turi išspausinti ne vien asarą, bet ir kūrybinių pastangų prakaistą. Šitaip šiemet ir yra supras tas nepamirštamų birželio įvykių prisiminimas Chicagoje: birželio 14 d. (šiandien) 7 val. vak. Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčioje jos choras, vadovaujamas Vlado Baltrušaičio, atlieka žinomąsias Česlovo Sasnausko „Requiem“ mišias. Atėjimas į šitokią koncertą tebūna kiekvienam neeilinės ir nekasdieninės prasmės.

J. Pr.

Sutemų pradžia

Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje

Atsilankymas pas rašytoją A. Solženiciną

JUOZAS DAUGAILIS

Čekų rašytojas Pavel Licko, pagautas nepalaužiamo ryžto, nugalejo visas sovietinių biurokratų užtvaras ir aplankė rašytoją Solženiciną. Atsilankymo įspūdiškai buvo neseniai perteikti per britų radiją ir juos birž. 8 d. perspausdino „Chicago Tribune Book World“. Licko sakosi, jog kada jis su žmona perskaitė knygą „Viena diena Ivano Denisovičiaus gyvenime“, jiems pasida-

Aleksandras Solženicinas

pino, kad slovakių komunistų partijos laikraštis „Pravda“ išspausdintų gautąją ištrauką. Tai buvo vienintelis atvejis, kada to veikalo gabaliukas buvo išspausdintas Rytų Europoje. Ir tai sukėlė platų susidomėjimą. Čekoslovakijos literatai sukurė Licko vykti pas Solženiciną. Licko, atvykęs į Maskvą, patyrė, kad Solženicinas gyvena už 200 mylių, mažame Riazanės mieste. Rusų rašytojų sąjunga įrodinėjo svečiai Licko, kad Solženicinas labai užsiėmęs, kad jis serga, beveik miršta, kad jis nemėgsta lankytojų. Riazanė uždarė užsieniečiams, net ir iš satelitinųjų kraštų. Licko turėjo gauti specialią vizą. Kadangi Licko buvo sovietinis karininkas paskutiniame kare, jis žinojo, kaip kalbėti su Maskvos pareigūnais ir šiaip taip iškovojo leidimą atsilankyti Solženiciną.

Tačiau to nebuvo gana. Kai kurie geležinkelio pareigūnai jį įtikinėjo, kad tiltai į Riazanę sugriauti, traukinys miesto nepasiekia. Licko vis dėlto važiavo. Jį išmetė už 10 mylių nuo Solženicino gyv. vietos. Licko pasisamdė taksį. Pastebėjo, kad šoferis turi darbo vergų stovykloje išdegtą žymę. Kai Licko pasisakė, važiuojas pas Solženiciną, šoferis pasidarė kaip nebylys.

Licko atrado Solženiciną gyvenantį trijų aukštų name, naujame, bet jau apšepusiam. Rašytojas turi tris kambarius pirmame aukšte. Į jo butą įeinama koridoriu, kuris dvokia dėl sprogsių kanalizacijos vamzdžių.

Solženicinas pasirodė esąs aukštas, barzdotas, atletinio sudėjimo žmogus. Jo butas kupinas knygų, gaidų, pilnas skoningų, bet senų baldų, esama ir fortepijono. Dauguma knygų rusiškos. Matėsi ir Thackeray'aus raštų rinkinys angliškai Anatolio France raštai prancūziškai.

Lengvai pasivažiinę, tęsė pokalbį. Išryškėjo nepaprastai stipri Solženicino atmintis. Jo sakiniai matematiškai preciziški. Jis ir yra matematikas. Kalboje vartoja net lotyniškas citatas. Solženicinas punktuais, rengiasi labai tvar-

kingai, juda lyg sportininkas, bet apie literatūrą galvoja, anot Licko, kaip rusas.

Jis kalbėjo, kad rašytojo uždavinys yra neužsimirti prieš savo krašto socialinės raidos klaidas. Jis turi susekti savo visuomenės gyvenime netikėtumus. Rašytojas tai jautrių nervų žmogus. Sovietinė dabarties literatūra Solženicinas vadina kosmetika. Vakarietių literatūroje jis dabar nesitiki gėlmės nes vakarai yra išlepinti prabangos, o didžioji literatūra gimsta kančioje. Geroje knygoje, aiškino Solženicinas, yra spalvingumas, jėga, naujo oro

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. šeštadieniais 10—11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniui priimami su sutarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. Walbrook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti 874-8013

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7568
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-606 ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. Walbrook 5-3048

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS TVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEimlock 6-3545
(Ofiso ir rezidentijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5—8 val., antr. ir penkt. 1—4 val.
Pirmadienį tik susitarim.

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarim.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. I. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10—1 p. p. Ligoniui priimami pagal susitarimą.
Dr. Ant. Rudoko kabinete perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antr., trečiad. 10—4; šeštad. 10—2 val.

pūstelėjimas. Rašytojui labiausiai reikalingi ne pinigai ir ne garbė, o objektyvi kritika, nurodanti trūkumus jo kūryboje.

Solženicinas pasisakė, kad jis gyvena buvusio Sovietų diktatoriaus Chruščiovo klaida: jis leido išspausdinti „Viena diena Denisovičiaus gyvenime“. Rašytojas gavo honoraro tiesiai iš Svedijos ambasadoriaus ir įsigijo mažą automobilį krautuvėje, kur pardudama už užsieninę valiutą. Tačiau Solženicinas negavo nei kapeikos iš tų honorarų, kuriuos sovietinė Mežkniga gavo už mi-

nėtą knygą iš užsienio. Jo naujesieji romanai Rusijoje sklinda tik pogrindyje, perrašinėjami.

Anot Licko, Solženicinas yra plačiai gerbiamas Rusijos rašytojų ir inteligentų. Darbo vergų stovyklose tūkstančiai žmonių atmintinai kits kitam perduoda jo trumpas noveles. Licko sako, kad Solženicinas pradėjo intelektualų sąjūdį, kuris Rusiją priartins prie Vakarų pasaulio. „Aš manau“, sako Licko, „kad Solženicino iškilimas svarbesnis savo pozityvia reikšme, negu Čekoslovakijos invazija negatyvia, kad ir kaip ta okupacija skausminga“.

Ofiso HE 4-1818 Rez PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas. Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—6 v. vak. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“.
Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7007
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta.

Telef. 423 - 2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 2 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencij.)
Pirmą ligonius tiksliai susitarim — (By appt.)

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antr., nuo 2—5 popiet ketvirtad. nuo 6—8 vakaro
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PRospect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. Gltovelli 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2—3 v. v. penktad. 10—12 v. r. 2-3 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmadienį ligonius tik susitarim
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6—8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antr., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Antanas Petrikonis
Iš parodos, vykstančios Clevelande birželio 13—15 dienomis
Iliuzinės formos (akrilis)

Jausmingas pašnekesys, draugavimus prisimenant

STASYS PILKA

Pradžiai ir akcentavimui: apie menininkę įžengiamasis sakymas

Gal būtų susirauks redaktorius, gal prašnekėjimas nesužadins skaitytojų, betgi nenoriu pasiryžimo sutvartyti. (Net, jei norit, paskatos atsikratyti nesugebu). Tai tegu ir pinasi apybraiža apie dvi nekasdienės spalvingas asmenybes. Iš anksto atsiprašant, jei rašinys bus sentimentalumo šydeliu apgaubtas, nukeliamas į atitolusias vietas, į užmarštin skendantį laiką. Ir gal bus egocentriškai nuspalvintas.

Sakymą pradėtu moterim. Jinašiomis dienomis atrasė iš Vilniaus: „Gaila man vargšo Jono Butėno, kad tokiam skurde baigė savo gyvenimo dienas“. (Nemanau, ar manoj aplinkoj daug kas velionio taip pagailėjo?)

Ateina mintin, kitas atsitikimas. Kartą, nuotikos tvotas ir neliūdai nusiteikęs, išsiunčiau dviem buvusioms bendradarbėms eiliuotus laiškus. Vienas, pakenčiamais hegzametrais sparnuotais, susilaukė priekaišto: „Ka tu man siunti kažin kokią poeziją, ar negali paprastai rašyti?“ O čia pradėta minėti geroji moteriškaitė į žymiai menkesnę eiliuotą e-pistoliją reagavo tiesiog užsidegusiai: „O tu man visuomet rašyk tik tokius laiškus!“ Tai tokia yra anoji menininkė, apie kurią imu šnekėti.

Jei jau svarbi aktualija, sugėbu painformuoti, jog ji neseniai paminėjo septyniadešimtąjį gimtadienį. Tačiau ją sutikę Vilniuje, teigia, kad stebina jauna išvaizda, žvalumu ir energija. Yra paskendusi visuomeniniuose sumanymuose, ėmė spausdinti savojo laikmečio prisiminimus. Ne paisant patirtų nelaimių ir vargavimų, nuoskaudas giliai į širdį paslėpusi, į gyvenimą vis dar žiūri optimistiškai.

Prašau nemanyti, kad esu užmiršęs apkalbamą asmenį vardu bei pavardę pristatyti. Bet tebeduodu naujas atpažinimui sugestijas. Kilimu dzūkė, žinomo rašytojo našlė. Rūpinasi jo vardo muziejui eksponatų telkimu, kūrybos spausdinimu. Vilniaus Rasų kapinėse vyru pastatytas išspūdį daras antkapis. O jinaš pati, 37 metus besirėikiusi Kauno ir

Vilniaus scenose, jau dalyvavo pačiame pirmame lietuviško pastovaus profesinio teatro spektaklyje. Kol kūrybiniame pajėgume 1957 metais nebuvo išprašyta į pensiją. Apdovanota nusipelnusios artistės titulu.

Gyvenime šios menininkės būdingos savybės — santūrumas ir orumas. Scenoje — lyriškumas ir gaivališka dramatinė jėga. Platus diapazonas.

Tolinosi nuo užkulisių painiavų, vengė reklamacijos, dirbo tyliai, pareigingai. Prisimenu, kaip ypatingai buvo vertinama Rygoje, kai ten dalyvavo Valstybės teatro išvykose.

Tačiau, kokiom priemonėm, kuriuo būdu atskleisti ar išryškinti teatro menininkės galią? Kaip ir tą patį diapazoną populiariai išaiškinti? Aptariama aktorė savo sceninės karjeros eigoje buvo įsikūnijusi ir įsigyvenusi maždaug į du šimtus moteriškų pavidalų bei į tiek pat skirtingų charak-

terių: jaunų merginų, pagyvenusių ar senstelijusių moterų. Betgi ką pasakys eiliniam skaitytojui tūkstantiniai spektaklių (t. y. scenoje gyvenimo) statistikos skaičiai? Šaltai abejingi bus tie, kurie tos vaidybos nesekė, menininkės kūrybos nebuvo pažinę, netgi tų kūrybinių vyksmų nesupranta ar jiems reikšmės neskiiria.

Gal būtų tiksli šią moterį, ja rekomenduojant, pavaizduoti. Jinaš, sakyčiau, subtiliai kresna, patrauklaus ar, jei patinka, gražaus veido, sultingo krūtininio balso savininkė. Scenoje būdavo emociniai šilta, žiūrovus nuteikianti, „gryną teisybę“ transliuojanti (ypač, mano manymu, jaunų peramentu prasiveržianti, komediniuose vaidmenyse karštu temperamentu interpretuojanti). Draminiuose — išdaigų ploni, bet ryškiai iškeliami atspalviai, tirštesnių spalvų apybraižos, sultingos rolės piešinys. Prigimtini ši mū-

su aktorė — buitinė, savosios aplinkos, lietiškių moteriškų charakterių interpretatorė. Lygiai jai sekėsi miesčioniškos dvasios merginų ir moterų raiškus atvaizdavimas. Be to, teko rodyti dramaturgų siūlomą kaimo moteriškių tipinį įvairumą. Tokia tai yra buvusi šios artistės sceninių personažų puošni, gausi padariniais sceninių vaidmenų galerija.

Tenka, tur būt, priminti, jog Lietuvos scenose vadinamas „ampliu“ nebuvo praktikuojamas, tekdavo pakelti įvairiarūšių repertuarą ir įvairialytes roles. Vyrams ir moterims buvo privalu vaidinti labai skirtingo žanro vaidmenis, neįtikėtinus, dažnai meniniu požiūriu net menkaverčius charakterius. (Sykį nugirdau Andrių Oleką Žilinską, anuometinį Kauno Valstybės teatro meno vadovą, rūstaujant: „Kokia niekšybė! Jaunystė žydinčioms moterims pas mus per dažnai tenka vaidinti nuvytusius senūčių ar sodžiaus moteriškių roles! Ką gi jos darys, kai pasens?“)

Apkalbamai suaktuviniškai, kaip ir kitoms lemta buvo rodytis senų moteriškių vaidmenyse. Kiek prisimenu, visos tos kaimietės pas ją buvo geros nuotikos moterėlės, nes jas tokiomis norėję piešti jų kūrėja. Tuo josios sodietės, berods, ir skyrėsi nuo kitokių pavaizdavimų.

Beje, dar nesu skaitytojus su šio rašinio kaltininkė supažindinęs. Jinaš — Tefa Vaičiūnienė, lietuviško teatro pirmūnė, pagarbos verta, savita scenos menininkė.

Apie T. Dragūnaitę jaunatvės fone papasakojimas. Su įvairiais priedeliais.

Tai iš tikro kadaise atsitiko. Ir, regis, buvom lyg ir tokie patys, kokie ir šiandien esam. Gal tik kiek jaunesni, nes ir laikas buvo ankstyvesnis.

Susipažinome Leningrado lietuvių klubo scenoje, dalyvaudami Sudermano „Joninių“ spektaklyje. (Vaje, kaip seniai — 19-19-ųjų pavasarį!)

Jinaš anadien vadinosi Teofilė Dragūnaitė, kažką studijavo. Berods, tik antrą sykį įsijungė į lietuvišką vaidinimą.

Vidutinio ūgio, raiškių veido, bruozų, išraiškingų lūpų, tamses-

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

PETRAS VAIČIŪNAS

POETAS

Aš, tartum su saule iš riko atėjęs,
į tolumus vakarus giedras skubiuosi —
ir plazdanti siela man gimdo idėjas,
jū žaidžiančios liepsnos pasaulį man juosia.

Ir skausmas, ir džiaugsmas vienodai man brangūs —
iš visko aš moku vaikui nupinti.
Plačiai aš pravėriau širdies savo langus —
ir gundan pasaulį sparnus sau auginti.

Visiems mano veidas vienodai žvaigždėtas,
Kiekvienas man brolis, kiekvienas man svečias —
ir mano galybė vis auga ir plečias,
Tadėl, kad esu aš tik — tik vargšas poetas.

PO AUDROS

Išlėso jau sapnas, dar rytmetį kurtas;
Užgeso ir šviesos, miglų palytėtos.
Nei skausmo, nei džiaugsmo: lyg amžinas burtas,
Lyg miegantis miškas, lyg šerėnys lėtos...

O sieloj taip tyra, kaip girioj, kai sniega,
Kaip jūroj, kai saulė virš plotų jos kyla.
Ramu taip ir gera. Lyg nieko nestinga...
Lyg busdamas saugau vos girdimą tylą...

Aš šiandien nemoku nei verkt, nei liūdėti,
Nei šėlstant jaunėti, nei rimstančiai senti —
Tyliai aš kaip kankliai, į karstą padėti.
Kol vėl man kas širdį prižadins gyventi...

nių plaukų, jaukiu žvilgsniu. Kukli, santūri, savyje susikaupusi mergina.

Teatru pasižvelsti pats pirmas ėmė ją gundyti poetas Petras Vaičiūnas, po sceninio debiuto į jos apsiausto kišenę įspaudęs raštelį: „Būki tamsta artiste!“ Patraukė džiūkaitė Vaičiūną tiek pakereję, jog, nieko nelaukdamas, ją kano-

nizavo scenos vaidilute! (Poetas anuo metu energingai „mobilizavo“ būsimai Lietuvos scenai vaidilą bei vaidilutes, ir Dragūnaitę, matyt, jam pasirodė labai tinkama kandidatė).

Manysčiau, kad netrukus pajuto dar tvirtesnę paskatą. Talen-tą užuodęs, ją pamėgo mokytojas — žinomas rusų režisierius

KUR NEMUNO UPE

Kur Nemuno upė nerimsta galinga,
Kur skamba žaisminga Neris pro miškus,
Ten žmonės prie darbo nusaulinti lina,
Kiekvieno jų veidas toks mielas, ryškus.

Štai laukas toks žalias, štai miškas kaip mūras,
O ežero žvilgy — žvaigždėtas dangus.
Ten laisvės vainikai sodybose lina,
Grazi Lietuva, mūsų kraštas brangus!

Kur Nemuno upė nerimsta galinga,
Kur skamba žaisminga Neris pro namus,
Ten laisvės vainikai sodybose lina,
Ten aušta rytojus, toks giedriai ramus.

Eini per tėvynę, jai dėdamas dainą —
Lai neša ji viltį plačiaisiais laukais!
Ir eit nepaliauji, kol kojos paeina,
Džiaugies, kad ši žemė skaisčiau dar nukais.

GLŪDU, NERAMU

Glūdu, neramu... ir ugnikuras gėsta...
O buvo juk saulė, ir rožės žydėjo...
Užmiršome dieną — pavasarį švęstą...
Užmiršome dainą, kur džiaugsmą žadėjo...

Glūdu, neramu... ir ugnikuras gėsta...
Duok ranką — palauksim jautrios mėnėsienos:
Mėnulio šviesa, nors šalta, bet neįsta...
Girdi?... Gal ten angelas verkia už sienos...

Glūdu, neramu... ir ugnikuras gėsta...
Duok ranką... Verki! Nusišiuostyk blakstienas...
Pabūk prie kritinės... Dar nerimas bręsta...
Lig šiolei buvau aš toks vienas, toks vienas...

(Nukelta į 4 pusl.)

Dešinioji ranka

ALEKSANDRAS SOLZENICINAS

Neįtikėtina, tačiau tikra. Geriausia šių dienų rusų literatūra pačioje Rusijoje neskaityta. Aleksandras Solženicinas, neabejotinai šių laikų iškilusias Rusijos rašytojas, spausdinamas tik užsienyje. Jis norėtų, kad būtų kitaip. Tačiau kažkaip jo romanai ir apysakos išslysta iš cenzoriaus rankų ir patalpų į užsienį. JAV žurnalas „Atlas“ gavo Solženicino trumpą dramatišką apyskaitę iš čekų literatūrinio žurnalo „Listy“. Iš Solženicino paskutiniųjų trijų didžiųjų veikalų tik vienas „Ivano Denisovičiaus viena gyvenimo diena“ pasirodė Rusijoje, ir tai tik asmeniškai pačiam Chruščiovui įsiškibus.

„Vėžio palata“ ir „Pirmas ratas“, best-selleriai užsienyje, komunist. Rusijoje buvo ir yra nerodomi. Solženicino ateitis nežinoma, jis jau 8 metus praleido priverčiamojo darbo stovykloje ir trejus metus ištėmimo už paneikinančius išreiškimus apie Staliną, o jo veikalų spausdinimas užsienyje ugdė jo literatūrinį portretą.

Čia spausdiname trumpas, meistrų kias apysakas — „Dešinioji ranka“.

Kai aną žiemą aš atvykau į Taškentą, manė viena koja jau buvo karšta. Tačiau jio vis tiek

privertė mane vykti į ligoninę.

Praslinko mėnuo, paskui kitas, ir vėl dar vienas. Tuo tarpu pasibaigė austringas Taškento pavasaris. Prasidėjo vasara. Visur buvo gražu. Visur žaliavo. Visur sklido maloni šiluma. Ir aš išėjau pirmą kartą pasivaikščioti ant savo svyruojančių kojų.

Aš dar nedrįsau įsivaizduoti, kad man yra geriau. Ir tik kartais, paskendęs svajonėse, aš bandydavau spėlioti, kiek mėnesių man liko gyventi. Lėtai aš vilkau savo kojas smėliuotais ar asfaltuotais parko takais, vingiuojančiais tarp ligoninės paviljonų. Kartais aš atsisėdėdavau ant žolės. Neretai man pasidarydavo taip bloga, kad aš privalėdavau išsitiesti gulščiomis ir laikyti galvą žemiau kitų kūno dalių. Pašalinams niekuo nesiskyrčiau nuo kitų pacientų. Tik patsai žinojau, kad aš esu skirtingas ir blogesnis. Nepaisant viso kito, aniams buvo paliktos nekurių teisės, tačiau aš bent kokių teisių neturėjau. Gyvenimas padarė mane atsiskyrėliu. Kiti turėjo lankytojus. Gimines guodžiančią juos ap-

verkdamo. Tad jiems belikdavo vienas rūpestis — vėl pasveikti. Tačiau, šaltai galvojant, nebuvo jokio apčiuopiamo paaiškinimo, kodėl aš turėčiau pasveikti. Man buvo trisdešimt penkeri metai. Vi sams plačiame pasaulyje aš nepažinojau nė vienos artimos sielos. Man nedavė net asmens liudijimo. O sugijęs, aš privalėčiau palikti šitą žalią žolę, derlingą rojų ir grįžti į dykumą, nes aš nuteistas nuolatiniam ištėmimui. Aš gyvenau dykumoje policijos priežiūroje. Aš turėjau pasirodyti ai vieną kartą kas dvi savaites. Valdininkai dar ilgai galvojo, ar duoti man leidimą vykti į ligoninę, nors aš buvau bėmėris.

Aš jau buvau turėjęs dešimties metų atostogišką galvojimą. Ir žinojau vieną iš pagrindinių tiesų, būtent: reikia labai mažo ko, kad galėtum džiaugtis gyvenimu. Ar nėra didelis džiaugsmas vaikščioti ant svyruojančių kojų arba atsisargiai kvėpuoti, neįjaučiant skausmo. Arba net ta tik viena nesušalusi bulvė, išmeškiota iš sruobos.

Šį pavasarį skausmai tik pro tarpiais kankino mane, todėl jis buvo vienas iš gražiausių mano gyvenimo pavasarių.

Visa buvo kažkaip nauja, visa buvo įdomu: ledų pardavėjas ir jo mažas vežimėlis, prietaisai gatvės laistyti, moterys, parduodančios ridikus, net nemintini kumeliuko, kuris atėdavo pro spragą tvoroje pasidžiaugti pavasaringa žole.

Kasdien aš nueidavau vis toliau į parką, kuris, matyt, buvo pasodintas praėjusio šimtmečio gale, kuomet buvo pastatyti ir tie garbingi mūrai. Vienoje vietoje, kur susibėgdavo kelios medžių alėjos ir iš ten plačia srove tęsėsi link pagrindinių vartų, spindėjo didžiulis, alebistrinis Stalinas, su akmenine ir dirbtine šypseną ūsuose. Ištisa mažesnių biustų procesija, stovinčių vienodame atstume vienas nuo kito, vedė į vartus.

Kiek atokiau stovėjo stalias, apraustas rašymo medžiagomis. Visai prie vartų buvo arbatinė ir vaisių parduotuvė. Už jų buvo aukšta siena. Ligoniams buvo draudžiama išeiti už vartų. Dūtris kartus dienoje atklysdavo per sieną į sodą laidotuvių garais, nes didelio miesto kapinės buvo čia pat. Trumpą laiką, kol eiseną žingsniavo pro ligoninę, buvo girdimi orkestro garai, o vėliau tik ritmingas būgno dun-kėjimas. Tačiau ta muzika parke vaikštinėjančių neįjaučino. Jie eidavo savo keliu. Sveikieji akimirkai atskudavo galvas ir tuoj žingsniavo toliau. Ligoniai sustodavo ir klausėsi gedulingos muzikos. Kai kas retkarčiais net pro langą išsilenkdavo.

Juo labiau aš jaučiau sveikėjimą, juo labiau aš nuliūdėdavau. Man buvo labai gaila palikti šią vietovę, Zemai, gilioje atkalnėje putojo nepažabotas Salaras. Parke didžiuliai ažuolai gaubė šešėliais švelnias japoniškas akacijas,

Fontanas mušė čiurkšlėmis aš-toniškus sidabrinus vandens spindulius į dangų. O puošni gazonų žolė. Aš jau seniai buvau jai užmiršęs. Stovyklose mes ją, kaip kokį įsiveržėlį, sugeidavome. Mano ištėmimo vietovėje ji neaugo. Koks žavesys gulėti žolėje ir žiūrėti į dangų, lėtai įkvėpti jos ir šiltos žemės kvapą.

Aš gulėjau žolėje, bet buvau ne vienas. Jaunos mergaitės, medicinos studentės, vaikštinėdamos takeliais, žavingai studijavo išspūstus knygas. Kitos, sportininkės, skubėjo kokiškiškai supdamas krepšėlius. Vakaris jos visos atrodė vienodai. Dėl to jos buvo dvigubai žavingos, tos mažos mergytės, suglamžytos ar sulgyntose suknėlėse, kai jos vaikščiojo už fontano smėlėtais, tarp medžių boluojančiais takais. Man buvo kažko gaila, gal būt mano draugu, kurie sušalo prie Dem-jansko, buvo sudeginti Auschwitz-e, buvo suimti Džeskazgane ir vėliau žuvo taigoje — gaila, kad tos mergaitės buvo skirtingos ne mums. O gal man buvo gaila mergaičių, nes aš niekad negalėsiu joms šito pasakyti?

Ištisą dieną būriai moterų judėjo takais — jaunų gytytojų, slaugių, laborančių, valdininkių, patarnautojų ir ligonių giminių. Jos praedavo, apsiengusios rūšiais ligonių rūbais, spalvingomis pietų suknėlėmis, lengvomis ir permatomomis. Kai kurios iš jų sukinėjo virš savo galvų ant ilgų bambukinių kotų daugiaspalvius,

auksinius, žydrius ir rausvus kinietiškus saulėsargius. Po kelių akimirkų jos dingdavo. Aš įsivaizduodavau, kaip jos galėjo gyventi anksčiau. Aš spėliodavau, ar mes galėtume susipažinti?

Aš pats atrodžiau blogai. Praėjusieji metai paženklinio mano veidą — raukšlės, pelenų spalvos oda, lėtos infekcijos ir vaisių nuodai nudažė mano žandus žalsvai. Mano nugarkaulis nuo nuolatinio vergiško susirietimo ir noro apsisaugoti nuo kirčių buvo sulinkęs. Aš buvau apsiengęs bepročio dryžuotu trumpu, vos bambą pridengiančiu švarku ir dryžuotomis iki kelių kelnėmis. Gremėzdiški stovykliniai batai nepasipė rūdai dėmėtose kojų ap-rangos. Net ir luošas moteris nepriimtų mano siūlomus draugystės. Aš buvau laimingas, kad negalėjau pats save matyti. Tik ma no akys galėjo godžiai stebėti parko ir moterų grožį.

Vieną vakarą aš stovėjau arti didžiųjų vartų. Kaip visuomet, tekėjo minia, linguodama saulėsargiais, blizgėdama šilkinėmis skarelėmis, kepuraitėmis, elegantiškomis su plačiais diržais kelnėmis ir išsiuvinėtais marškiniais. Atsirėmęs į tvorą ten stovėjo netekojo minia, linguodama saulėsargiais, blizgėdama šilkinėmis skarelėmis, kepuraitėmis, elegantiškomis su plačiais diržais kelnėmis ir išsiuvinėtais marškiniais. Atsirėmęs į tvorą ten stovėjo netekojo minia, linguodama saulėsargiais, blizgėdama šilkinėmis skarelėmis, kepuraitėmis, elegantiškomis su plačiais diržais kelnėmis ir išsiuvinėtais marškiniais. Atsirėmęs į tvorą ten stovėjo netekojo minia, linguodama saulėsargiais, blizgėdama šilkinėmis skarelėmis, kepuraitėmis, elegantiškomis su plačiais diržais kelnėmis ir išsiuvinėtais marškiniais.

didelis pilvas, didesnis nei neščios moters. Jis kybojo, kaip maišas, ir vos sutilpo nešvariose haki kelnėse. Jis buvo apsiavęs sunkiais dulkinais batais ir dėvėjo — nors buvo vasara — sunkios medžiagos apsiaustą su taukuota apikakle ir žvilgančiais rankogaliais. Ant galvos jis turėjo senovišką, suplėšytą kepurę, tinkančią varnų baidyklei. Jo apsiplaukęs akys buvo miglotos. Jis lėtai pakėlė sugniaužtos rankos kumštį, ir aš ištraukiau iš jos prakaituotą, suglamžytą popierio gabalėlį. Jame sukreivizotomis raidėmis buvo surašytas raštas, prašant piliėti Bobrovą priimti į ligoninę. Popieruko apačioje buvo du užrašai — vienas mėlynas ir antras raudonas. Mėlynas buvo vyriausios įstaigos ir aiškino, kodėl jis neturi būti įligonintas. Raudonas priešingai liepė klinikai paguldyti jį į ligoninę gydymui. Mėlynas buvo vakarykščios datos, o raudonas šiandieninis.

„Paklausyk, pirmiausia Jūs turite nueiti pas priėmėją“, garšiai jam aiškinau, lyg jis būtų kurčias. „Pirmame pastate. Pro čia... palei tuos paminklus“.

Bet aš mačiau, kad jis, dabar beveik pasiekęs tikslą, visiškai neteko jėgų. Jis neįstengė net ko nors daugiau paklausti ir vos sugebėjo pavilkti kojas. Jam per sunkus buvo net ir mažas ryšulėlis, kurį dar vis nešėsi. Tuomet aš jam pasakiau: „Gerai, tėvuk, einam... Aš eisiu drauge. Leiskit (Nukelta į 4 pusl.)

Dešinioji ranka

(Atkelta iš 3 pusl.)

man panešti jūsų ryšulį".

Jo klausia buvo tvarkoje. Su džiaugsmu jis atidavė savo mažą naštą. Visu svoriu atsirėmė į mano ištiestą ranką ir pajudėjo — vilkdamas kojas asfaltuotu taku. Ir taip mudu ėjome, du elgetos medžiais apaugusiomis alėjomis, o aš išvaizdavau einas, susikabinęs rankomis, su gražiausiomis Taškento mergaitėmis. Lėtai, lėtai mes judėjome išilgai eilės alebestrinių statulų. Galop mes išsukome į šoną. Prie kelio stovėjo suolas. Žmogus prašėsi atsistoti poilsio. Ir aš patsi nekaip jaučiausi. To viso buvo man per daug. Mudu atsėdome. Iš čia aš mačiau net mano mėgiama fontaną. Dar eidamas, žmogus pradėjo kalbėti. Dabar, kiek pailsėjęs, jis vėl tęsė. Jis turėjęs keliauti iki Uralo. Ten jis privalėjo prisistatyti policijai. Jo asmens liudijime tai buvo pažymėta. Bet štai kaip prasidėjo jo nelaimės. Jis susirgo netoli Tachna-Tase. (Aš prisiminiau, kad ten buvo kasamas kanalas). Ugrencė jie paguldė jį mėnesiui į ligoninę. Pašalino vandenį iš kojų ir pilvo tuštumos. Po gydymo jis pasijuto dar blogiau. Jie vis tiek išrašė jį iš ligoninės. Jis išlipo iš traukinio Cardzo stoty ir atsidūrė Urtasvjetskajoj. Bet čia į ligoninę jo nepriėmė, o liepė važiuoti iki Uralo, kur jis turėjo prisistatyti administracijai. Tačiau jis jau nepakėlė ilgos kelionės. Be to ir pinigų bilietui ne užteko. Čia Taškente, po dviejų dienų maldavimų, jis pagaliau gavo leidimą įsiligoninti. Aš net nepaklausiau, ką jis veikė pietuose, kas jį čion atbloškė. Gydytojų liudijimai bylojo, kad jo liga gerokai sudėtinga. Užteko vieno žvilgsnio įsitikinti, jog tai yra jo paskutinė liga. Aš esu matęs daug sergančių žmonių. Šitas žmogus tikrai sunkiai sirgo, jis neturėjo net valios ilgiau gyventi. Jo burna buvo praversta, kalba buvo sunkiai suprantama. Ir atrodė, kad jo akis apvelka savotiška plėvelė. Tačiau jis dar nebuvo perdug senas. Jis net žilų plaukų dar neturėjo. Tai tik liga buvo jį taip suaužius.

Jų kaklas buvo nepaprastai plonas, kaip viščiuko, ir vos pajėgė išlaikyti galvą. Ir iš tikrųjų, tik mūsų atsisėdus, jo galva knaptelėjo ant krūtinės. Tolumoje plona fontano čiurkšlė kilo į dangų kaip sidabrinis siūlas. Kitoje pusėje praėjo dvi mergaitės. Man jos taip patiko. Mano kaimynas sunkiai atsiduso, pakėlė pilkas blakstienas ir pažūrėjo į mane.

"Ar jūs neturėtumėte man dūmo, drauge?" — "Ar nepakvėšai, tėvuk?", aš sušukau. "Ar nėra malonu čia kiek ilgiau nerūkant pasėdėti? Tik pažūrėk į save... Dūmo... Aš irgi nustojau rūkyti prieš mėnesį, ir tai nebuvo lengva."

Jis gaudė orą. Paskui, žiūrėdamas kaip šuo, jis atmerkė gelsvus akių vokus ir spoksojo į mane. "Tokių atvejų duok man bent tris rublius"... Aš galvojau, ar galiu juos jam duoti? Kagi? Aš vis dėlto buvau įligonintas, o jis laisvas. Daugelį metų aš dirbau už nieką. O kuomet jie pradėjo mokėti, tai tuojuo pradėjo išskaitinėti už stovyklos apšvietimą, už šunis — sargybinius, už man duodamą košę, už administraciją ir už daug kitokių dalykų.

Aš išėmiau iš savo švarko krūtinės kišenuko storos drobės krepšelį, suskaičiau jo "lobi". Atsidusdamas padaviau senam žmogui tris rublius.

"Ačiū", jis girgždančiai pasakė, įsitępdamas pakėlė ranką, paėmė trirublinę ir įsidėjo į savo kišene. Jo ranka nuslydo mano švarko skvernu. Jo galva vėl knaptelėjo ant krūtinės.

Keliolika akimirksnių abudu sėdėjome ramūs. Praėjo moteris, paskui dvi mergaitės. Aš jas sekiau akimis. Jos visos man patiko. Per daugelį metų nebuvau girdėjęs moters balso, nei moters aukštų batų kulnų taušėjimo.

"Jūs esate laimingas, kad gavote šitą rekomendaciją, nes kitaip jums tektų čia stumdytis ke-

lias dienas. Aš pats tai gerai žinau. Taip dažnai atsitikdavo."

Jis sunkiai pakėlė savo smakrą ir atsisuko į mane. Jo akys buvo šviesesnės, balsas mažiau drebėjo. Aš galėjau jį geriau suprasti.

"Mano sūnau, jie siunčia mane čia už mano puolėnus. Aš kovojau laike revoliucijos. Carinė patsai Kirovas pasisveikino su manim. Aš privalau gauti garbės pensiją". Jo žandai ir lūpos truputį sujudėjo, ir jo neskustu veidu nuslinko išdidi šypsena. Aš žiūrėjau į jo vargdienius rūbus: "Tai kodėl jūs jos negaunate?" — "Žinote, toksai gyvenimas," jis atsiduso. "Dabar jie manęs nenori net pažinti. Ir kurgi aš galėčiau surasti liudininkus? Kirovas nužudytas. Aš neišsaugojau pažymėjimų. Tai buvo klaida. Tačiau iki šiol man vienas dalykas užsiliko".

Dešinė ranka, kurios sąnariai buvo taip sutinę, kad jos pirštai negalėjo susisiekti, jis iš lėto siekė savo kišenes. Bet staiga jo pagyvėjimas vėl baigėsi. Jo ranka nuslydo ir galva vėl nulinko.

Saulė leidosi už ligoninės paviljonų. Reikėjo skubėti į priėmimo kambarį. Iki jo buvo likę šimtas žingsnių. Kiek aš prisimenu, visuomet buvo sunku patekti į ligoninę. Aš paėmiau jį už pečių. "Pabusk, tėvuk". Ar matai tas duris? Ar matai? Bandyki eiti. Jei neįstengsite, tai laukite manęs. Aš pirmą nunešiu jūsų daiktus".

Jis linktelėjo galva. Dieną priėmimo kambarys (jis buvo erdvia patalpa dalis, atskirta paprasta pertvara, už kurios buvo vonia, sveikatos tikrinimo kambarai ir kirpykla) visuomet buvo pilnas ligonių, ilgus valandas belaukiančių savo eilės. Bet dabar jame nebuvo gyvo žmogaus. Aš pabeldžiau į langelį. Jaunutė gailėstingai sesuo, su užriesta nosyte ir smarkiai nudažytomis lūpomis ji atidarė.

"Ko norite?" Ji sėdėjo prie stalo ir, matyt, skaitė komiksus apie šnipus. Jos akys buvo juodos kaip juodi serbantai. Aš padaviau jai pareiškimą su raudonu rašalu užrašyta rekomendacija ir pasakiau, kad tuoj pat atvesiu ligonį, kuris vienas negali eiti. "Nedrįskite", ji sušuko. "Aš jūs nežinojau, kad ligoniai priimami tik iš ryto, devintą valandą".

Aš, iš tikrųjų, nežinojau. Aš įkišau savo galvą į ranką kiek galima giliau į langelį, kad ji negalėtų jo uždaryti. Tuomet aš perkreipiau apatinį žandikaulį, tapau panašus į gorilą ir pradėjau urgėti kaip kriminalistai stovykloje: "Ar nenutilsit jūs? Man nepatinka jūsų kalbėjimo būdas."

Ji pasitraukė, atstūmė kėdę ir pasidarė truputį prieteliškesnė: "Priėmimo laikas šiandien jau pasibaigė. Rytą devintą."

"Paskaitykite tai", pasakiau šurkščiai. Ji perskaitė rekomendaciją. "Gerai, tai ką aš turu daryti? Taisyklės visiems taikytinos. Gal nėra nė vienos lovos. Rytą nebuvo". Ji tai pasakė ir buvo patenkinta, kad mane nugasdino.

"Tačiau tas žmogus ne čionykštis ir jis neturi kur eiti". Kuomet aš pasitraukiau kiek nuo langelio ir nustojau kalbėti kriminalistų maniera, jos veidas įgavo pirmą išraišką.

"Na tai kas? Čia yra daug tokių atsitikimų. Tegu jie susiranda kambarį kur kitur".

"Bent žvilgtelk į jį, pamatyk kaip jis atrodo".

"Ką jūs manote? Aš nesu čia pacientų sveikatai tikrinti." Jinai jau rėkė kaip žuvininko žmona. — "Tai ko jūs čia sėdite". Aš smogiau kumštimi į stalą. "Tai kodėl jūs neužrakinote patalpos". — "Patarimą pasilik sau, tu jūlus bastūne." Ji atsisakė, apėjo stalą ir bėgo link manęs.

"Kas esi per vienas? Ir kokią turi teisę mane mokyti? Tai greitosios pagalbos darbas."

Jeigu jos lūpos nebūtų vulgariai nuteptos ir pirštų nagai nulakuoti, ji būtų buvusi graži mergaitė. Ji turėjo žavingą nosį. Bet jo mokinė rūšiai susiraukti. Jos

apsiaustas buvo atlapas — iš po jo kyšojo rausva skepetaitė ir komjaunimo ženklelis.

"Tai šitaip. Jei ambulansas ji rastų gatvėje ir čia atvežtų — tai jūs turėtumėte jį priimti?"

Ji metė paniekinančius žvilgsnius į mano skurdžią išvaizdą — aš irgi žiūrėjau į ją. Aš visiškai užmiršau, kad mano turimi autokojai matomi. Ji padarė grimasą ir pasakė: "Taip, mielās pacientė, tai tokie dalykai yra". Ir nuėjo į kitą pertvaros pusę.

Aš išgirdau šliaužiančius žingsnius. Atsisukau. Senis atėjo ir viską girdėjo. Dešinėje rankoje jis laikė nudrįskusį krepšelį ir bejėgiai kišo jį priekini... "Čia... čia... beviltiškai žlebo... pažiūrėkite į jį... pažiūrėkite."

Paskutinę akimirką aš sučiupau jį ir pasodinau. Savo sutinusiais pirštais jis čiupinėjo krepšelį ir galop ištraukė patvirtinimą. Aš paėmiau iš jo sudrąskytą popiergalį. Per sulankstymus jis buvo sulipdytas, nes kitaip būtų suiręs į gabalėlius. Jį atskleidęs, pamaciau atspausdintas eilutes.

Pasaulio proletariai, vienykitės!

Patvirtinimas.

Šiuo tvirtinu, kad draugas Bobrovas N.K. 1921 m. buvo tikrasis narys Ypatinių uždavinių karinio dalinio, vadinamo "Pasaulio revoliucijos kariai", ir sukapojo į gabalus daug priešiškų žvėrių.

Komisaras... parašas.

Apačiojo buvo nublukęs rausvas antspaudas. Aš nustebeš atskėdėjau ir paklausiau: "Ar ištikrųjų buvo Ypatinių uždavinių kariuomenė? Ar tai tikras faktas?"

"Taip", atsakė jis ir vos vos įstengė neužmerkti vokų. "Parodyk tai jai". Aš pažiūrėjau į jo ranką, jo dešinę ranką, tokią smulkia, su išsiplūsiomis venomis, kurios sutinę pirštai visi neseniai su dideliu vargu ištraukė pažymėjimą iš krepšelio. Ir aš įsivaizdavau, kaip ta pati ranka, jos savininkui bejojant zojada, vienu smūgiu nužudydavo pėsčią kareivį. Tai buvo klaidi vizija. Ta ranka kažkada pajėgė vienu kardo kirčiu atskirti galvą nuo sprando... O dabar jai ne užteko jėgų laikyti krepšelį.

Aš priejau prie langelio ir prisiglaudžiau. Sesuo skaitė komiksus. Ant viršutinio puslapio aš pamaciau vaizdą drąsaus kareivio, pasirodusio šauti į taikinį.

Be žodžių, aš padėjau patvirtinimą ant knygos ir nuėjau. Be eidamas aš pats pasijutau sergas. Aš turėjau tuoj pat atsigulti.

"Kam jūs paliekate tą popierių? Paimkite jį", šaukė mergaitė. Senas revoliucijos veteranas sėdėjo subliuškęs ant suolo. Dabar ne tik jo galva, bet ir jo pečiai buvę kažkaip įsmukę į kūną. Jo pirštai negyvai kaboję ant karantių rankų. Jo atsegiotas apsiaustas pasidarė truputį prieteliškesnė: "Priėmimo laikas šiandien jau pasibaigė. Rytą devintą."

Vertė Domas Jasaitis

Poeto ir dramaturgo Petro Vaičiūno antkapio paminklas, su iškaltu rašytojo portretu, Rasų kapuose, Vilniuje.

Jausmingas pašnekesys

(Atkelta iš 3 psl.)

Tada Leningrade kiekvienas mudvieju leidome dienas savuose siekimuose ir rūpesčiuose. Susitikdavom retai, kur gyvena net nesiteiravau, tik progėšmais vargais ar džiaugsmais pasidalindavom: laiks nuo laiko kurioje gatvėje susidurdavom, keliais sakiniiais persimesdavom — ir tiek.

Studijavau scenines disciplinas. Laisvalaikiais stiprių aktorijų trupėse vaidindavau menkas, o kartais ir ryškesnes roles, rodydavau kino salėse, periferijų išvykose. Laiks nuo laiko privalau buvo dalyvauti Akademinio teatro spektakliuose, kur gaudavau nežymiuose vaidmenyse pasireikšti. Iš to kilo iki šiol neužmirštas incidentas.

Matyt, T. Dragūnaitė buvau prisitaręs apie anuos Akademiniame teatre pasirodymus. Ir štai, kai iš naujo ir vėl netikėtai ant ilgo Nevos tilto susitikome, po kelių bereikšmių sakinių, mano pašnekovė staiga priekaištingai prašė:

— Kodėl tu, Stasy, man ne tiesą sakei, kad dalyvaui tuose spektakliuose. Buvau teatre abu spektaklius, o tavęs scenoje nesu mačiusi.

Net išsižiojau! Aš gi tuose spektakliuose esu toks ryškus! Pjesėje "Juokdarys Tristanas" — vienas raupsuotojų, kuriems karalius Markas atiduoda neištikimą šviečiaplaukę žmoną Izoldą. Ir aš gi buvau tas, kuris taip energingai rodė gašlumą: kaip aš urzgiau, kaip staigiau, kaip sušypdavau! O, žiūrėkit, toji Dragūnaitė net nepastebėjo. Suradau tik vieną pateisinimą: mano galva buvo pridengta gaubtuvu, kur buvo tik akimis ir lūpomis skylės. Bet kaip jina manęs ir taip transformuoti neatpažino?!

Antras veikalas — M. Lermontovo "Maskaradas". Ten kalbė-

jau ryškia sentencija. (Savo malonumui ją čia verčiu į lietuvių kalbą):

Be to, tiesi ir mūsų kalba gimtoji Ir ji prie moterų gudrybių neįprato.

Tiesa, stumdžiausi scenoje dvidešimties vyrų būry, veiksmo ritmas buvo pašėlęs, bet manoji repika, tikėjau, jaudino žiūrovų širdis, o toji mergytė net neišgirdo! Nepastebėjo puošnios gusaro uniformos, imponuojančių ūsų, net žandenukų... (Iš nuostabos beliko tik burną praverti.)

Dievaž, su gudriu šypsniu prisimenu, kaip žvali T. Dragūnaitė didžiulė scenoje savo augalo pažįstamo neatpažino. Ir tuo pat laiku jaučiu, kad tasai momentas ilgai nei padėjo atsikratyti puikavimo ir pamokė dirbti vien darbo labui, o ne tam kad būtum pripažintas.

Ir, priedui, norisi dar sušukti: "Kokio šviesumo, kokie idealai, kaip iš tolumos prasmingai turtingi atrodo mūsų jaunystės metal! Šauktuko nepagalėjusių ir studentavimo svajojimų: vienkiau į Lietuvą parvykti ir ten į bendrą triušą įsijungti!

Ilgai nelaukus, po mūsų ką tik aptarto susitikimo, Teofilė Dragūnaitė sugrįžo Lietuvon. Ją,

manding, skubiai pasėkė ir Petras Vaičiūnas, su kuriuo negaištant sujungė savo gyvenimą. Ir teatro analuose pasidarė žinoma aktorė Tefa Vaičiūnienė.

Vyrą pergyvenusi, neužmiršo jo skatinimo mėginti rašyti: ėmė rodytis spaudoje josios apie rašytojus, scenos žmones memuariniai škieai. Turi ką prisiminti, sugėba pasakoti. Daro tai nuoširdžiai. Ir prasmingai atskleidžia įdomios praeities menininkų charakterius.

Pagundon stūmimo kaltininkas, pirmapradei nuodėmėi gundytojas. Jautrusis Petras Vaičiūnas manoj būty ir sceniniuose pasistengimuose.

Asociacijos keliu gal daug kur manoji pavardė susipina su Lietuvos ar apskritai su lietuviškuoju teatru. Gi tas į sceną pasukimas man pačiam buvo ūmus, slaptų svajonių nepakugždėtas ir jokiuose sapnuose nesisapnavo. Tūno-jau sau jaunatvės medelyne, bandžiau rašyti išminties uogeles, daug ko norėjau siekti, tačiau apie darbą teatre tuščiavidurėmis svajonėmis savęs nesvaiginau. Tiesa, galėjo būti koks akstinas ar net savotiško įpročio padiktuo-tas scenai polinkis. Mano tėvas buvo 28 metus tarnavęs pirmau-jančiame Petrapiilio teatre, tad scenos ir užkulio dulkės lyg sa-vaime į kasdienybę nukrisdavo. Veik nuo mažens stebėjau retus spektaklius ir įstabių aktorių vai-dybą. Gimnazijos vakaruose da-lyvaudavau net trijoms kalbo-mis vaidinimuose, (kur prancū-zas režisierius viešai gabumą pri-pažino, o lietuvišką veikalą sta-tės Jurgis Linartas bandė išpra-našauti herojinio aktoriaus kar-jerą). Lyg patrakęs, bėginėjau pasidžiaugti spektakliais bei įjy-mybėmis, tačiau ir diagnozė ir pranašystė nuslinkdavo nuo ma-nęs lengviau, negu lietaus lašiu-kai nuo žašinėlio nugarėlės. Jau-čiausi teatralas, t.y. scenos mė-gėjas, vienok Teatras buvo tokia šventovė, kur galėjo dvasiniai gy-venti tik pašvęstieji ir tik neeiliniai talentai. Žodžiu, apie scenos darbą, kaip jau esu sakęs, gal-vos nė sekundėi nekvaršinau.

Tvirtos gyvenimiškos pozicijos sukrėtimas įvyko prieš mano va-lią ir taip staigiai, jog nespėjau atsikvošėti. Tai yra šurpi istori-ja, kurios turiniu drįstu pasida-linti.

Su kitais studentais medikais tarnavau vadinamoje dezinfekci-jos brigadoje ir uoliai naikinau ligų sukėlėjus. Gyvenom bendra-butų, iš darbo sugrįžę nusimau-dydavom ir padoriau persireng-davom. Ir staiga viena popietę dušų patalpoje pastebėjau neip-rastą asmenybę: ilgi kaštoninės spalvos plaukai, išvargęs veidas, ant nosies auksinis pense-nez, lie-

Alg. Grigaičio paroda

(Atkelta iš 1 psl.)

liau. Po to fiksuojama. Pozityvus vaizdas virsta negatyviu. Negatyvumo laipsnis priklauso nuo apšvietimo stiprumo — kuo ilgesnis apšvietimas, tuo daugiau negatyvumo. Pvz., "Įtampa", "Veidas".

Algirdo Grigaičio foto nuotraukų paroda vyks Balzeko Lietuvos Muziejuje iki liepos 11 d., lankymo valandos kasdien (ir sekmadieniais) nuo 1 val. popiet iki 4 val. 30 min.

sa figūra. Nepažįstamas buvo apsi-rėngęs darbine uniforma, ypač keistai atrodė ant jo pakaušio nuslinkusi vilnonių siūlų galvos apdanga. Čia pat pasitaikęs stu-dentas Viktoras Vaičiūnas reko-mendavo: brolis Petras, psicho-neurologijos instituto auklėtinis.

Ir reikšmingai pridūrė: poetas! Neprišimenu, kuriuo būdu mu-du su poetu Vaičiūnu suartėjo-me. Matyt, pastūmė jo eilėraš-čių tomeliai, kuriuos rinkdavau, o poezinių polėkių kupinas Pet-ras Vaičiūnas iš manęs skolin-davosi. Tik dienų ramumą suar-dė staigus viesulas, kilęs giedrios dieneinės pavakry; tuo pačiu mė-tu man protą aptemdęs, į prara-ją nugramzdinęs.

Kažkuriam kampely sugaves, poetas atsiliepė: nuo saldymedžio žalčio vilionėmis:

— Staseli, ar matei laikraštį skelbimą, kad Akademinio teat-ro mokykloje įvyks naujų moki-nių priėmimo varžybos?

Flegmatiškaai atliepiu, kad tais kvotimais nesidomiu ir kad ši procedūra manęs neinteresuo-ją.

Bet ar manot, jog Vaičiūno gundymas tuo ir pasibaigė? Prie bet kurios progos vis tą patį an-trina, vis kitais žodžiais masina:

— Na, ką tau reiškia, Stasy, nueiti ir save išbandyti? Padaryk man malonumą, nuvažiuok į tas varžybas! (Ir taip vis panašiai, ir taip be perstojo.)

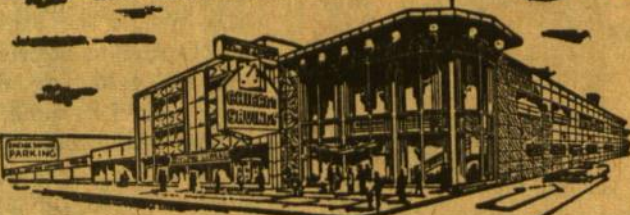
Galima ilgai pasakoti, kaip iš kelių šimtų ryžtingųjų kandidatų laimės susilaukė tik keliolika, jų tarpe ir nieko dėtas, prievaria iš-varytas studentėlis Pilka.

Jei tai buvo jaunuoliška klai-da, tas scenai nusilenkimas, at-sakomumu už ją negaliu nepa-sidalinti su Petru Vaičiūnu, ku-ris įtikino, kad manasis "žygdar-bis" reikalingas... Lietuvai. Mu-šuos krūtinėn, — neatsispyriau.

Paskutiniomis prieš mirtį die-nomis jis man parašė laišką. Pieš-tuku, betgi net trigubo sunega-lavimo veik nepakeista rašysena. Jautrų bičiulišką laišką... Ir šian-dien, kai minime Petro Vaičiūno iš gyvenimo išėjimo dešimtmetį, akyse stovi ne vien tos galutinio atsisveikinimo raštas, bet ir ilges-nių metų jo rodyta šiluma, reta

(Nukelta į 5 psl.)

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami rūk-s-tantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas keti mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygelių sąskaitų

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

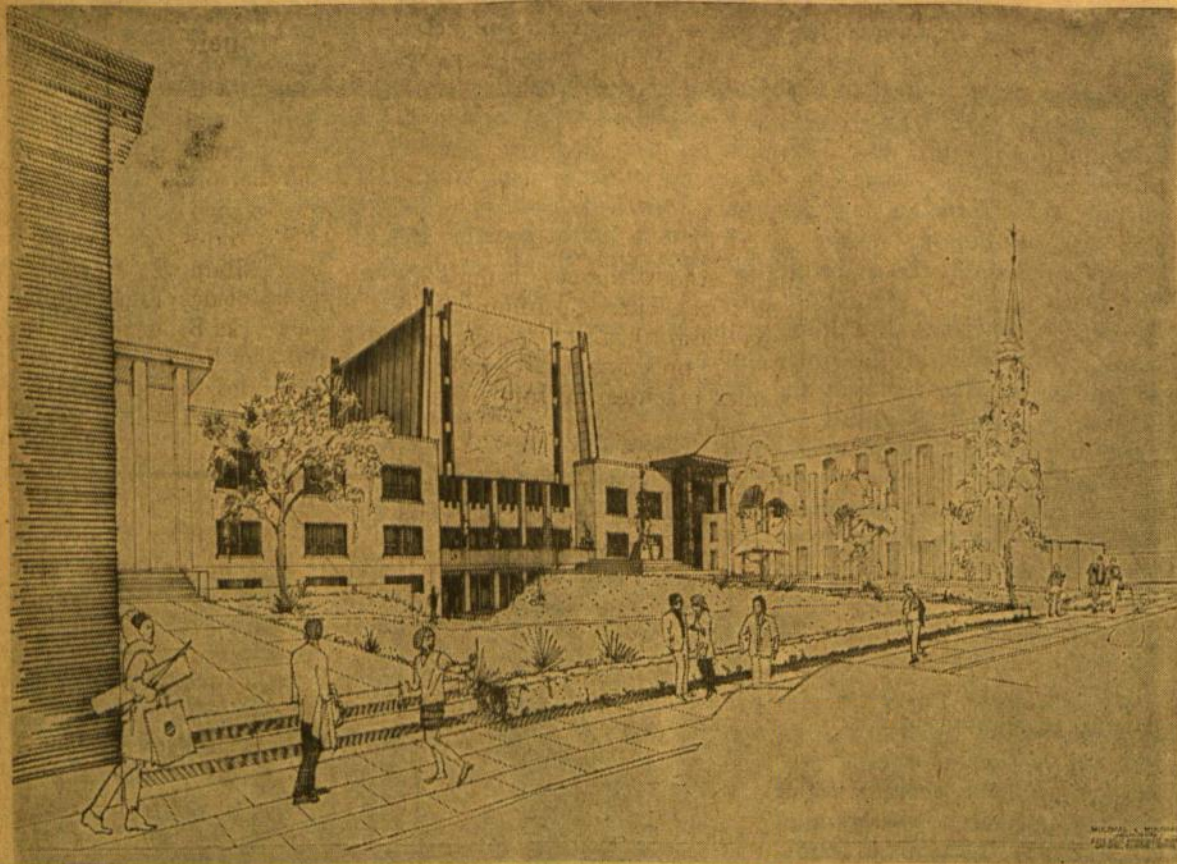
HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

1969 PLYMOUTH 2 DURŲ, TIK \$1,895.00

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

800 varlotų ir gerame stovyje automobilių — pirkšite labai pigiai — urmo kaina.

Taip atrodys Lietuvių jaunimo centras Chicagoje, įjungus jį ir arch. Jono Muloko papildomųjų statybų projektą.

Jaunimo centro praplėtimo projektas

Pasikalbėjimas su architektu Jonu Muloku

Chicagoje jau sklinda žinios, jog netrukus naujosios Jaunimo centro statybos bus pradėtos vykdyti. Visi šie planai nėra tik siauras čikagiečių reikalas, bet visos lietuvių išeivijos gyvybė ir kūrybą liečiantis užmojis. Kaip visa tai bus įkūnyta architektūriname projekte, sužinosime iš architekto Jono Muloko, kurį šia proga čia užkalbiname.

Kokios kompozicinės idėjos, iš-kilo, projektuojant šiuos rūmus?

Šiuo metu, turint galvoj dabartinę Jaunimo centro veiklos apimtį, atrodo, kad 30 proc. visos veiklos vyksta sodelyje ir prie paminklo, tad sodelio gadinimas ir paminklo nuklaidinimas ir naujo pastato palangę būtų nei funkcionaliai nei estetiškai nepateisinamas. Dėl to siūliu priešingai, būtent - centriniame naujo pastato dalyje, kur galima toliau atitraukti nuo paminklo, pralošą plotą su kelti ir virš, suformuojant bokštą, tuo sudramatinant architektūrinę kompoziciją ir bokšto nauju motyvu išspręst sujungimą senos statybos su nauja. Tokia mano nauja koncepcija buvo priimta. Aikštelę norėjau paversti lig ir mažu Forumu. Į atitraukto bokšto rūsi patalpinau kavinę su į paminklo papėdę atkreipta stikline siena ir durimis į lauko terasą. Paminklo papėdėje išvesta akmenų sieną su Pilėnų gynyimo raižiniu, su grindyse reflektuojančiu vandens baseinu. Nuo terasos nuožiūriai aukštyn einantys takai suformuoja paminklo karnelį ir atidaro rūsi kavinę erdvesnį vaizdą. Nuo paminklo plokštumos tilteliu pasiekiamas virš karvinės esančios galerijos balkonas. Šis tiltelis-balkonas galės tarnauti iškilmių metu sustoti vėliavnešiams. Galerijoj parodų metu būtų galima net kai kuriuos eksponatus, kaip virinto plieno, akmenų skulptūras ar kitokius didelius modelius, eksponuoti balkone ar net pačiame kieme.

Aplamai, mano manymu, visame pirmame Jaunimo centro aukšte, išskyrus galeriją, dabartinės klasės turėtų būti talpinami lituanistikos muziejiniai, meniniai eksponatai ar kūriniai, kurie drauge tarnautų ir kaip klasės. Pvz. lietuvių literatūros klasė su pirmojo liet. rašto fotografijomis ir vėlesnių ir šandieninių raštojų atvaizdais. Panašiai galėtų būti įrengtos liet. istorijos klasė, liet. laisvės kovų klasė, lietuvių dailės klasė ir kt. Tada visas pirmas aukštas būtų perdoma akivaizdi įvairios ir plačios lituanistikos ekspozicija. Bet čia jau nebe mano sritis.

Grįžtant prie statybos, antrame bokšto aukšte talpinamos klasės. Aukštesniuose 3-čio, 4-to, 5-to bokšto aukštuose talpinama archyvai, kurie pasiekiami laiptais

ir keltuvu. Archyvų patalpos reikalingos daug natūralios šviesos — langu, tai iškelti aukštai dideli sienų masyvai dekoratyviniu atžvilgiu turi būti gana efektingi.

Ant šios priešakinės bokšto sienos — plytų mūre išdėta gyvos Lietuvos legendos silueta su Geležiniu Vilku virš Gedimino pilies, pro Laumės juostą toliau matyti prasiskverbianti Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių karūna virš Vilniaus bokšto, kitam kampe Vilniaus universiteto silueta, žemiau dešinėje vaidila su kanklėmis ir t.t. Ant priešingos pusės (nuo Western Ave.) istorinis Vilniaus universiteto herbas — antspaudas su Vytimi. Šiais metais kaip tik sukanka 400 metų nuo pirmųjų Vilniuje universitetinių lekcijų, kurias pradėjo to laiko Lietuvos jėzuitai. Kitas dvi bokšto pusės dengia pasvirę stogai su lietuviškų vėtrungių užbaigomis.

Paminklo dešinėje pusėje, prie esamos koplyčios yra naujas įėjimas į naująjį korpusą, kurio forma kiek reflektuoja jau esamam kairėje Jaunimo centro įėjimui. Įėjimas, kaip ir senasis, pabrėžtas kolonomis. Čia ji tik viena, sudaryta iš netaisyklingai sudėtų akmenų blokų ant kurių iškirsti siluetai ir atitinkami užrašai, minintieji Lietuvos mokslo ir meno institucijos — Vilniaus universiteto didžiuosius žmones ir jų veikalus. Literatai: Šarbievičius, Daukantas, Mickevičius, Valančius; astronomas Pocebutas; architektas Stuka-Gucevičius ir kt., gal neaplenkiant ir Amerikos lietuviškas sietynas. Įėjus į vidų, patenkame į dviejų aukštų vestibulį, ant kurio priešakinės sienos numatyta vieta Vilniaus panoramos fotografinei kompozicijai. Iš vestibulio kairėje per pusę aukšto laiptais žemyn patenkame į kavinę, gi kita puse aukšto aukštyn į galeriją. Nuo tų laiptų atviras tiltelis veda į gimnastikos salės balkoną. Gi apačioje dešinėje toliau įėjimas į gimnastikos salę ir žiemos sodnelį. Šis sodnelis sudarytas iš dvių salės sienų tarp gimnastikos salės ir vienuolyno. Sodelis ir erdvus vestibulis gali būti gera ekspozicija monumentaliesiems paveikslams ir skulptūroms, kurios netilptų palginti nedidelėje galerijos patalpoje. Erdvi gimnastikos salė su balkonais pritaikyta ir masiniams susirinkimams. Ant gimnastikos salės fasado nuo 56-os gatvės pusės plytų sienoje išdėti lietuvių sporto olimpiados simboliai, arčiau prie vienuolyno — įėjimas į sporto salę per žiemos sodnelį.

Kokios buvo čia lietuviškos architektūros problemos?

Senieji Jaunimo centro rūmai pastatyti, laikantis senųjų klasikinių formų. Noroms nenoroms reikėjo prie esamų pastato formų prisitaikinti. Manau, kad tipingi lietuviškos architektūros elementai yra mūsų liaudies architektūroje. Tad prie esamų sąlygų sunkiau buvo juos čia įjungti. Dėl to tik labai atsargiai visa tai kiek pabrėžta bokšte, o daugiausia lietuviškos aspiracijos ar žymės pabrėžtos dekoratyvėm priemonėm fasaduose ir dekoruojant kavinės vidų liaudiniams medžio architektūros elementais ir kt. Būtume labai dėkingi, jei kas turėtų įdomesnių minčių bei samanyų ir mum parašyti, — baigė pasikalbėjimą arch. J. Mulokas.

Idomus Jaunimo centro kampelis prie durų architekto Jono Muloko naujųjų statybų projekte.

KULTŪRINĖ Jausmingas pašnekesys KRONIKA

● **Dr. Pr. Skardžius** yra parašęs naują knygą "Ankstyvesnė ir dabartinė lietuvių bendrinės kalbos vartoseną" ir jau baigia ją ruošti spaudai. Ją leis Pedagoginis Lituanistikos Institutas. Šioje knygoje autorius palyginamai aprašo ir kritiškai vertina prieškarinę bei pokarinę bendrinės kalbos vartoseną, žymesnes jos problemas, dabartinius taisyms, svetimą įtaką ir kt. Tai bus apžvalginis, aprašomas ir svarstomas, kritiškas darbas.

● **Kazys Ališauskas, pulkininkas, karo istorikas** ir mūsų dienraščio kultūrinio priedo bendradarbis, intensyviai dirbęs kelio metų, parašė Lietuvos nepriklausomybės kovų istoriją. Šiam veikalui panaudojo visą prieinamą rašytą medžiagą, laisvės kovų dalyvių ir vadovų atsiminimus. Stambus veikalas yra kelių šimtų puslapių apimties ir jis i-neš daug naujo į mūsų laisvės kovų interpretaciją. Veikalą redagavo istorikas Pr. Cepėnas, ruošiasi išleisti Liet. Karių veteranų sąjunga "Ramovė".

● **Bonnos universiteto Baltijos Tyrimų instituto vedėjas** (rotacinis pagrindu) šiemet metams išrinktas estas geografai Edgaras Kantas. Jis yra profesorius Lundono universitete, Švedijoje.

Instituto vedėjo pavaduotoju išrinktas latvis archeologas Jakabs Ozols. Pranešama, kad spausdinamas 14-15 "Commentationes Baltici" tomai. Lietuviai šio instituto nariai yra profesorius Ivinškis (Bonna) ir Maceina (Münsteris). Prof. Ivinškio paskaitos ir seminarai darbai šiame semestre skiriami Lietuvos Lenkijos Liub-lino unijai aptarti, jos 400 metų sukakties proga. (E.)

● **Gražios Tulauskaitės naujo poezijos rinkinio "Vakarė banga" pristatymas** leidėjų "Lietuvių Dienų" buvo surengtas Los Angeles gegužės 29 d. Pristatyme dalyvavo pati autorė. Paskaitą apie Tulauskaitės poeziją skaitė dr. E. Tumienė. Iškilms muzikinei daliai vadovavo muz. G. Gudauskienė. Padainuota solo dainų, kurių žodžiai yra Tulauskaitės kūryba. Savo eilėraščių skaitė ir pati autorė.

● **MARE BALTICUS, 1968 metų metraštis**, išleistas Švedijoje ir Vokietijoje (Stockholm 16, box 16042, Sweden ir Hamburg 13, Johnsalles 14, Germany). Lei-dinys skirtas Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymo bei paskelbimo penkiasdešimt metų sukakties paminėti. Yra žinių ir apie Skandinavijos kraštus. (E.)

● **200 metų sukaktį** šiemet švenčia latvių periodinė spauda, prieš tiek laiko buvo išleistas pirmasis latviškas laikraštis.

manymų ir mum parašyti, — baigė pasikalbėjimą arch. J. Mulokas.

Projektą paruošė architektai Jonas ir Rimas Mulokai, 3210 W. Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 Tel. RE 72296

Struktūros inžinierius konsultantas — Jurgis Stulpinas, elektros inžinierius — Ed. Jasiunas ir kt.

Statybos šeiminkai — tėvai jėzuitai: provinciolas kun. G. K. Kijauskas, statybos direktorius — kun. dr. J. Kubilius, statybos komisijos nariai — kun. Kristanavičius, kun. Borevičius, kun. Vaiš-nys. Jie visi aktyviai lėmė planavimo sprendimus.

Taipgi buvo imta dėmesin nuomonės ir pageidavimai Čiurlinio galerijos vadovybės, paminklo statytojų ir Karo muziejaus organizatorių gen. prof. inž. Dir-manto, mjr. Šeštakausko ir kt. Lituanistikos instituto dir. Veličkos, Archyvo vedėjo Liulevičiaus. Jaunimo sporto atstovų — V. A. damkaus ir kt. Muzikologijos archyvo direktoriaus ir organizatoriaus prof. J. Zilevičiaus.

(Atkelta iš 4 osl.)

draugystė. Dramblio odos, tur būt, neužtektų tiems bičiulystės epizodams žodžiais nusakyti. Bu-vome skirtingų asigalių vyrai, ne-panašų skonių, diametraliai prie-šingų būdų, tačiau buvo kažkas, kas artino ir jungė. Rišo tvirtai ir pastoviai.

Petras Vaičiūnas kuklus dar-bininkas, nepailstas. Ar ne dvide-šimt veikalų mūsiškei scenai da-vė, iš kurių veik pusė susilaukė žiūrovuose pastovaus pasisekimo, bet kaip jis džiaugėsi kitų dra-maturgų laimėjimais! Kaip savęs nekėlė, kaip slėpėsi paprastumo paūksmėje. Kūrė poeziją, vertė, vadovavo mokslo institucijai, kė-lė teatre visokias pareigas naš-tas — viską darė be pretenzijų, neišsišokdamas, jausdamas parei-gą ir darbui jautrią meilę. Gebė-jo karščiutis, tik, rodos, labiau buvo linkęs taikingai su žmonė-mis santykiuoti. Mokėjo kartelį praryti. Sunkias ligas pajėgė kan-triai kelti. Ir idealo neprarado (to šviesaus, kuris prasmino bui-tį).

Ivairiomis progomis esu vaidi-nęs Petro Vaičiūno pjesių charak-terius, dviese kontinentuose reži-savau jo veikalus. Užsiliko įspū-dis: autorius žavėdavosi ne įman-trių pastatymu, ne dekoratyviu fonu, o labiausiai jo kurtų per-sonažų interpretacija. Aktoriai jam tebuvo pats svarbiausias vai-dinimo elementas. Ir todėl, matyt, histrijonams ir gyvenime rodė iš-skirtinę dėmesį.

Atsiktikiniai epizodai, restau-ruojami monologai, išorės įvaiz-davimai, aišku, tėra vien priemo-nė atkreipti į primenamų žmo-

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radija, stereo, oro vėsinimai, Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

GARBAGE DRUMS

WITH COVER AND HANDLE
30 and 50 gal. Free delivery
5622 So. Racine, 434-1111

MOVING

Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE
Telef. FRontier 6-1882

GERIAUSIA DOVANA

Vertingiausia Dovaną
slipsti gimimėms

Į LIETUVĄ

DOVANŲ PAZYMĖJIMAI
Pilnai garantuoti

Jūsų giminės galės pirkti KĄ jie nori. KADA jie nori ir GAUS DAUG DAUGIAU už juos. PER VNESHPOSYLTORG SPECIALIAS DOLE-RIŲ KRAUTUVES, jūsų giminės gali pirkti ką jie nori — maistą, rūbus, batus, medžia-gas, namų apyvokos reikme-nis, televizijos aparatus, šaldy-tuvus, radijus, baldus, moto-ciklus ir beveik visa ką gali sugalvoti — už LABAI NUMA-ZINTAS KAINAS, už kainas, kurios yra daug, daug žemesnės už esančias kainas. Dova-nų pažymėjimai (certifikatai) yra daug geriau negu gryni pinigai. Jūsų giminės tai pa-tvirtins. Ir už šį patarnavi-mą NIEKO NEREIKIA MO-KĖTI ir nėra jokio paslėpto mokėjimo. Jūsų giminės gaus pilną vertę. Jei norite savo gi-minės padaryti laimingais, už-sakykite DOVANŲ PAZYMĖ-JIMUS per mus.

Užsakykite dabar. Užsisa-kykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N.Y. 10010
Prašykite nepamokamo katalogo

nes dėmesį. Autobiografinis raši-nio pobūdis nėra piktnaudžiavi-mas, o gal tik nesuvaldomas no-ras su tais bičiuliais artimiau pa-bendrauti. Jausmu ir mintim — su mirusiu ir su tebegyva praei-ties metuose iš naujo pasanty-kiauti.

Juk į Kauną pirmą sykį atvy-kęs, težinojau tik Vaičiūnų adre-są, kurį ir nurodžiau archaiskos prigimties vežėjui, o jie porai die-nų repatriantą svetingai pas sa-ve priglaudė. O aš jaučiausi, tar-tum pas gimines atkeliavęs.

Užbaigai ir pasiteisinimui:
taip atsitiko, kai užvaldė
jausmingumas

Teigiama, kad laikraštinė raš-liava įpareigoja išaiškinti: kas, kur ir kada. Tai yra: iš kur nors nu-rašyti biografinius duomenis, o taip pat ir pateikti darbų rubri-kas. Rašinio autorius, deja, šių privalomų nuostatų nesilaikė. Ir vieton to, pabarstė ekspresionis-tinių nuobirų, pasekė savųjų e-mocijų trupinius, baisiai atsarg-čiai sustodamas ties keliama bi-čiulių nuopelnais. Dėl to tenka

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

DAŽYMAS

PIGLAI DAŽAU KAMBARIUS
VALAU KILIMUS IR BALDUS
J. EUDIS — Tel. CL 4-1050

VALOME

KILIMUS IR BALDUS
Plaukame ir vaškuojame visų
rūšių grindis

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

BANGA

TV, Radio, Stereo, TV antenos,
air-conditioners. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St. — Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas **K. Šimulys**

HIGH RATES

4.75%

PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-8248

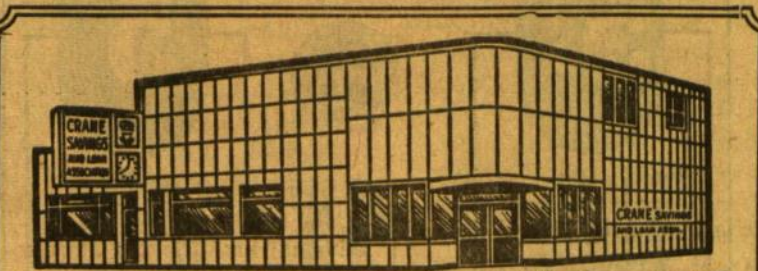

LUIZ AUTO REPAIR

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJS, SPARNŲ (FENDER)
TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunikas

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

Mokamas už Certifikatą
sąskaitas.
Minimum \$9,000.00

4 3/4%

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

pasiteisinti. Pašnekesys bei jaus-mingas draugavimų prisiminimas bandė likti intymus, plačiau ži-nomuose faktuose nepasakėda-mas. Pradinis ir paskutinis tiks-las: priminti dvi asmenybes. Kad ir neįprastom priemonėm ar ki-tonišku pasakojimo būdu.

Matau gyvą Petrą Vaičiūną, 1943 metų pavasarį, mudviem Vilniaus gatvėmis beeinant, užsi-degusiai pasakojantį užmanto ir jau pradėto rašyti scenos veikalo "Liepto galas" pyne. Prisimenu paskiausią rankų paspaudimą.

Prisiminiai tyliai brandžią Te-fą Vaičiūniene, josios šiltą šyp-seną ir didelį gyvenime ir mene ryžtą. Ir tuo dalinuosi su besikai-tančiais.

Nes toks buvo jausmingo pra-kalbėjimo ketinimas ir tikras tiks-las.

Remkite "Draugą".

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto le-dinai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place — WA 5-8063

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampas 58th Street
Telefonas — PRespect 8-9533

APDRAUDŲ AGENTŪRA

Namų, gyvybės,
automobilių,
sveikatos, bi-z-
nis.
Patogios išl.
mokėjimo są-
lygos.

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2787
3333 So. Halsted St. Tel. 254-3330
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
E. ir V. ŽUKAUSKAI

Nauji leidiniai

LAISKAI LIETUVIAMS

1969 m. gegužės mėn. Nr. 5. Tėvų jėgų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėsinis žurnalas. Vyr. redakt. Kęstutis Trimakas, SJ. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Mėsinė prenumerata 5 dol.

Gegužės mėnesio žurnalo numeris labai prasmingai pradeda pogrindinę pavergtos Lietuvos poeziją apie Mariją. Penki atspausdinti eilėraščiai liudija, kad tėvynėje egzistuoja viešoji ir neviešoji literatūra. Ir aiškiai matyti, kad ta neviešoji nėra vien tik kaimo bernuželių ir merguželių prastai sueliuoti, banaliūs romansai, bet kad tai yra literatūros menas ir literatūra nebloginai pažįstamų žmonių kūryba, net stiprių talentų kūryba. Štai vienas pavyzdys iš penkių „Laiskuose Lietuviams“ paskelbtųjų.

LAIMINK, MARIJA, MAMA

Aš, brangi Marija, dar turiu mamytę, Ji kiekvieną rytą prikelia mane, Ji vaikystę mano tartum saulę švyti — Ji krūtinėje aidi meilės lopšinė.

Ji mane lopšely per naktis lingavo — O, mamyt, ir šiandien dėl manęs vargsti. I lopšinę pynei tylią maldą savo Ir, kaip obelėlė, pabalai anksti...

Ką aš dovanosiu Tau, gera mamytė, Už vargus didžiausius, rūpesčius sunkius? I Mariją melsiuos aš kiekvieną rytą, Ji palengvins tavo žemiškus kelius.

Apie bažnytelę seni medžiai slama — Ir laukų gėlynai meldžiasi visi. Laiminki, Marija, mano brangia mama. Motina nuo amžių mūs visų esi.

Vaclovas Kleiza atkreipia dėmesį į mūsų bendruomenines problemas, kurios suneramina širdį, stebint JAV Lietuvių Benuomenės pastarąją Tarybos sesiją. Straipsnyje, be kita ko, sakoma:

„Sesija labai aiškiai parodė mūsų trumparegiškumą ir mūsų kumą kas turėjo stipriai sukrėsti ir papiktinti kiekvieną ten dalyvavusį. Jei tą pagėdė pajusti dauguma Tarybos narių, jau yra padarytas žingsnis teisingon kryptin. Pasipiktinti mums vertė mūsų nepajėgimas save ir savąjį „aš“ atskirti nuo bendrojo

„mes“ ir visumos labo. Tačiau, argi Taryba, rinkta visos lietuviškos visuomenės, nėra tos benuomenės veidrodys ir atspindys? Kas mes esame, pamatėme sesijoje. Todėl tikime, kad šis sukrėtimas ir pažvelgimas į save mus ves naujais keliais“.

Žurnalas, be visos eilės aktualių ir šakotų temų, ši karta dar papuoštas ir prieš keletą metų žuvusio žymaus mūsų fotografo Vytauto Valaičio nuotraukomis.

• **ATEITIS**, 1969 m. vasario mėn. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redakt. Jonas Soliūnas. Žurnalo metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5.00 dol., susipažinimui prenumerata 3.00 dol., garbės prenumerata 10.00 dol., visur kitur laisvajame pasaulyje 3.00 dol. Administracijos: Juozas Polikaitis — ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago Ill. 60629.

Matyt, kad žurnalui iš New Yorko į Chicago persikelti nebuvo lengva, ir ši „operacija“, manome, yra priežastis tokio didelio vėlavimo. Bet pagaliau jau turime pirmąjį numerį, surastą naujosios redakcijos.

Numeris pradedamas G. Kijausko, S.J. straipsniu „Ateitie, kur eini?“. Rašte labai tiksliai ir suglaustai nusakoma, kuo buvo, kuo yra ir kuo turėtų būti „Ateitis“. Priminė „Ateities“ rolę jaunimo pasaulėžiūros formavime, G. Kijauskas, S.J., pabrėžia, kad „Ateitis“ ypač visada ugde rašytojus ir poetus, kad ji daugeliui mūsų grožinės literatūros kūrėjų buvo pirmoji arena išeiti viešumon. Prisiminęs priekaištus, kad šiandieninis mūsų jaunimas auga kaip būsimoji lietuviškųjų beraščių generacija, kaltinimą gerokai paneigia, išvardindamas visą eilę, be „Ateities“, leidžiamų atskirų ateitininkų moksleivių kuopų bei studentų laikraščių. Straipsnis yra taipgi kvietimas visiems šių pirmųjų rašto žingsnių neužmesti, rašyti „Ateitin“ pereinant toliau į „Laiskus Lietuviams“ ir „Aidus“. O tų jaunųjų raštų, už kurių akis jau maloniai užkliūva, yra ir šiame numeryje.

Zinoma, kaip pirmasis naujosios redakcijos žingsnis, numeris dar turi ir vieną kitą trūkumą, matome vieną kitą nepasizūrijimą, kurie toliau, tikimės, pranyks. Sakysim, duodamas tik administracijos adresus. O kaip su redakcijos adresu? Argi nesvarbu skaitytojui, juo labiau bendradarbiui jį žinoti? Kieno pieštas viršelis, įvairios vinjetės ir kitos iliustracijos? Žurnaluose yra įprasta jų autorius pažymėti. Arba vėl, 49 psl. randame puikią nuo-

Antanas Petrikonis
Iš parodos Clevelande birželio 13—15 dienomis

trauką, bet niekur nepažymėta kieno ji padaryta ir kas joje vaizduojama. O, grožintis nuotrauka, būtų gana įdomu žinoti, kad ji yra A. Sutkaus, vieno iš geriausių nūdieninės Lietuvos fotografų, rodanti vienos šimtmetės Žemaičių bažnytelės klaukpas ir grindis. Kai visa tai žinai, stebėdamas šimtmečiais nuvaikščiotas lentas ir nuzulintus suolus, fotografija įgauna labai prasmingas ir kitas dimensijas.

Čia suminėtos kelios spragelės lyg ir liudija, kad ir kai kurias vietas redakcija žvilgtelėjo gana atkištinai. Linkėtina, kad ateityje panašios smulkmenos būtų taipgi gražiai išlygintos.

• **TREJI VARTI**, 1969 m. kovo — balandžio mėn. Nr. 14. Tai latvių leidžiamas dvimėsenis žurnalas latvių kalba, skirtas visų trijų Baltijos tautų kūrybai ir kultūrinio gyvenimo akcentam. Vyr. red. Alberts Birnbaums, P. O. Box 61, Three Rivers, Mich. 49093. Administracijos adresas: Treji Varti, P.O. Box 256, Detroit, Mich. 48231. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7.00 dol. Australijoje 6.00 dol., Vokietijoje DM 20.00.

Žurnale nuolat duodama nemažai ir lietuvių literatūros vertimų į latvių kalbą, taipgi atskirais straipsniais informuojama apie kitokius lietuvių kultūrinis laimėjimus bei visuomeninę veiklą. Ši kartą plačiai rašoma apie lietuviškąją skautiją laisvajame pasaulyje, dedama daug nuotraukų iš lietuvių skautų stovyklų, net žurnalo viršely puošia lietuvių skautų stovyklos vartai. Per

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritarkinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

KRONIKA

• **Vilkolakio teatrui** šiemet sueina 50 metų. 1919.VI.27 Kaune buvo tuo vardu užregistruotas Liet. menininkų klubas, rengęs paskaitas apie meną Kaune. Netrukus šis klubas išviro į teatrinę organizaciją tiksliau į humoristinį teatrą. Jo iniciatoriai — steigėjai: B. Sruoga, V. Bičiūnas, J. Tumas, A. Sutkus. Teatras kėlė ano meto mūsų politinio ir visuomeninio gyvenimo neigroves. Dėl lėšų stokos teatras nustojo veikti 1925 m., o klubas užsidarė 1934 m.

• **Muziejus po atviru dangumi** (dabar Lietuvoje vadinamas „Liaudies buities muziejum“) ir toliau organizuojamas. Mintį tokį muziejų iškurti jau šio amžiaus pradžioje kėlė mūsų kultūrininkai M.K. Ciurlionis, A. Žmuidziavičius, Petras Rimša ir kiti. Rimčiau susirūpinta tuo 1930 m., kai M.K. Ciurlionis, A. Žmuidziavičius ir pramonės parodos muziejaus reikalams buvo užleistas Parodos kalnas Kaune, apie 6 ha žemės. Muziejaus organizavimu rūpinosi prof. Ig. Končius, V. Švepas.

tris žurnalo puslapius dedamos Dariaus Lapinsko gaidos ir tekstas dainos: „O ką kalba linelės, prie kelelio stovėdamos“.

Tačiau ligi 1937 m. tebuvo atgabenti šeši seni lietuviški pastatai. Iki II pasaulinio karo pradžios buvo surinkta 4000 etnografinių eksponatų. Bet karo ugnis visus rinkinius, drauge su pastatais, sunaikino. Pokario metais muziejui buvo paskirta didesnis žemės plotas prie Kauno jūros, netoli Pravienos upelio ir Rumšiškių miestelio, buv. Pievelių kaimo laukuose. Ekspozitai iš naujo pradėti rinkti 1966 m. 1967 m. iš Akmenės kaimo (Šiluvos valsčiaus) atkeltas senas medinis vėjinis malūnas, kiek vėliau keli žemaitiški namai su visais įrengimais, džiūkškas sviras, Statonas žemaičių namelis, kiojimas, renkami namų apyvokos dalykai, kuriais muziejiniai pastatai bus pripildyti.

• **Kazimieras Ragulskis**, technikos mokslų daktaras, okup. Lietuvoje vis labiau garsėja kaip išradėjas, iš savo mokslo srities per savo gyvenimą padaręs apie 50 išradimų. Paskutinis jo išrad-

mas — sukonstruotas planetarinis vibratorius, labai naudingas tiksliesiems mašinoms. Šį išradimą jis padarė drauge su savo bendradarbiu inž. R. Bansevičium. Sovietinės įstaigos Maskvoje pripažino jiems išradėjų teises.

• **Fausto Kiršos** poezijos rinktinė „Pelenai“ šiomis dienomis buvo išleista Vilniuje. Joje atspausdinta maždaug viena dešimtoji poeto kūrybos dalis, atrinkta iš jo anksčiau parašytųjų knygų „Verpetai“, „Aidų aidai“, „Suverstos vagos“, „Giesmės“, „Maldos ant akmenų“, „Piligrimai“, „Šventieji akmenys“.

• 1863 m. sukilimo kulkos, kuriomis rusai Telsių miesto ganyklose sušaudė du sukilimo dalyvių — kunigus Gargasą ir Norėiką, 1926 m., tvarkant jų palaikų perkėlimą, atkasus palaikus buvo surastos Jos ir dabar tebesančios Telsių kraštotyros muziejuje.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

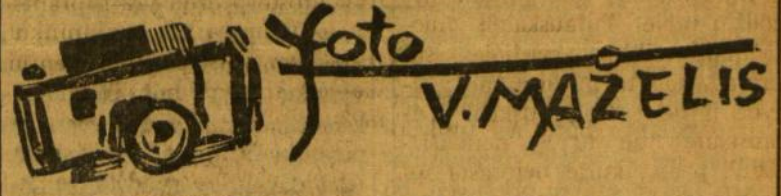
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išsinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniai šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATEITIS JOSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (galį vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

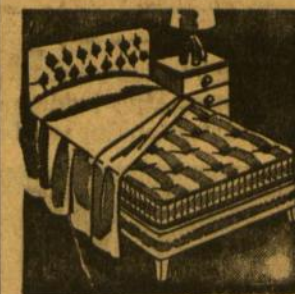
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

RICHMOND AUTO SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas. Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353 Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

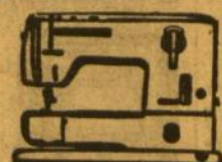
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius, prietaisus namams ir slygoms. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners

4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702

Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH
\$10,000
or MORE

Pasbook Savings Accounts

4 3/4%
per annum

Paid Quarterly
Computed and Paid as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year — in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

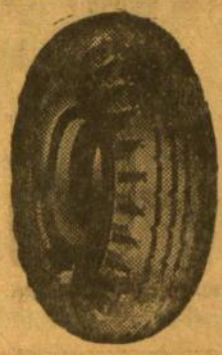
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS

Ką reiškia nuoširdumas poezijoje?

PR. VISVYDAS

Literatūros profesorė dr. Elena Tumienė, skaitydama paskaitą Gražinos Tulauskienės naujo rinkinio "Vakarė banga" pristatyme, gegužės 29 d. Los Angeles mieste, svarbiausiu poetės bruožu iškelė nuoširdumą. Forma ir turinys Tulauskaitės nuoširdžiai atsiliepia lietuvių tautos pasaulėjautai. Mes, parafrazuojant daktarę, esame neperžengę pramoninės revoliucijos slenkščio. Žemdirbystės akiratyje mes kažkaip liekam scetimi tiems įvaizdžiams, kuriuos gimdo pramonės pasaulis.

Ši mintis taip ir įstrigo mano ūkininkiškoje makaulėje. Sutinku, kad mūsų saitai su Lietuvos kaimo gamtovaizdžiu ir tradicijomis yra tamprūs. Taip ir turi būti. Kur glūdi vaiksystė, ten virpa jautriausios poezijos stygos. Mes nuolat grįžtame į savo aušras ir saulėlydžius; į upes, lygumas, miškus ir ežerus; liūdime su vieškelio kryžiais ir rūpintojėliais. Jei kartais ir įsibėgėjame rašyti apie egzotinį pasaulį, tai sąmoningai ar nesąmoningai svetimą fauną ir florą dabiname girdėtai garsais ir žodžiais.

O kaip tavęs man neminėti. O kaip tavęs man nekartoti. Šitame nuostabiame Aisčio atsidūsėjime skamba visa mūsų gyvenimo nostalgija. Romantikas Wordsworth viename eilėraštyje pasakė: "The Child is father of the Man". Tuo paradoksu Wordsworth vaizdžiai parodė, kaip poetiniame pergyvenime suaugęs žmogus dažnai tampa vaiku. Jo širdis suspurda laimingiausio laikotarpio entuziasmu.

Klausydamas dr. Tumienės žodžių apie Tulauskaitės nuoširdumo reikšmę poezijoje, supratau, kad ta nuoširdumo ypatybė ji neva nori atskirti Tulauskaitę nuo tų "nenuoširdžių" poetų, kurie neįprasta tematika ir formos naujovėmis, maišais pažeidžia lietuvių poetinę tradiciją. Atseit, Tulauskaitės lengvas eiliavimo būdas, jos kasdieniški simboliai (meilė, dangus, žvaigždė, kelias, saulė, gėlė, akmuo etc.) pataiko į lietuvių žemdirbio sielą.

Bet man tapo neaišku: ką reiškia tas nuoširdumo abstraktas poezijoje? Ar tai tik nėra miglota, mažai ką sakanti (diplomatiška) sąvoka? Didžia dalimi visi poetai stengiasi būti nuoširdūs, t.y. išsakyti savo asmeninį pasaulį. Vieni pavieniais žodžiais, kiti kelių metaforų blykstelėjimais, tretį jūrų marių apimties eilėrašiais. Ne visiems, žinoma, pavyksta pasiekti skaitytą. Tačiau gerų skaitytų yra visur: ir kaime, ir mieste. Vieną vasarą, atostogaudamas Dainų kaime, šiaurės Lietuvoje, po talkos susidūriau su ūkininkais, kurie vakarais deklamuodavo naujausią lietuvių poeziją: Brazdžionį, Aleksandrį ir net anuometinį studentą Nagį. Jie man nurodė gražiausius Aleksandrisko eilėraščius. Mokėjo juos atmintinai.

Visokių pramoninių revoliucijų vienu ar kitu būdais ar nebūdamas yra moderniškias mitas. Aišku, mašinų, įrankių, ir naujų priemonių asimiliacija gimdo ir naujus įvaizdžius. Palengva juos įsisavina kiekvienas. O kas link didžiosios pramonės; lietuvis Amerikoje ir kitur prisidėjo prie jos statybos savo raumenimis. Jeigu mes apie tą pramonę nerašome, tai tik todėl, kad mūsų dvasinė atgaivai yra mielesnis upių, girių ir ežerų nektaras. Mes puikiai suprantame, ką reiškia gyvenimui technologinės civilizacijos gerovės ir negerovės. Pramonės dvokio esame patyrę pakankamai. Ne be pagrindo dabar ir Lietuvoje ir toje pačioje Amerikoje žmonės ima šiautis prieš nekontroliuojamą gamtos teršimą. O profesorė savo paskaitoje galvojo, kad tuo siejiamasi tik žemės ūkio krašte Lietuvoje.

Tulauskaitės nuoširdi ir lengva poezija vieniems gali ir labai patikti, bet kitiems "žemdirbiams" gali atrodyti per daug atsiėjusi nuo laikmečio įtampos, per daug pasinėrusi nepriklausomos Lietuvos gimnazijų simbolikoje. Neužtenka vien tik meilios ritmo ir rimo kombinacijos, kad poezija prabiltų į šių dienų žmogų. Neužtenka ir jausmo. Mūsų laikų estetiniai pomėgiai įvairuoja, tačiau tik nauja metafora, tik stebintis įvaizdis, gili frazė, likiminė įtampa ir proto drąsa ar kristalinė vienatvė pagauna skaitytoją.

Radausko žaismingas pasaulis mus užburia. Niliūno eleginė muzika, rodos, nukelia į pastoralinių simfonijų karalystę. Bradūnas padvelkia pirmą pradžios žėgą. Mums žemdirbiams tokią poeziją duoda visą estetinį peną. Jos nesuprasti neįmanoma.

Amerikoje, tame technologiškai pažangiausiame krašte, šalia Marianne Moore ekvilibristikos ir T.S. Elioto asociacijų lyrinio gaudesnio žygiuoja ir nemiestietiška, rupios kaimo gamtos maitinama poezija, kuriai atstovauja Robert Frost. Amerikiečiai jį pamilo labiau negu bet kurį kitą poetą. Jis tapo tautos klasišku, sakyčiau, amerikietišku Krėve. Ir kodėl? Paslaptis glūdi Frosto gamtiskume, jo konkretaus didingo palyginimo įgėje. Frostas šneka ne i kokį pramoninės revoliucijos padarą, bet tiesiog į žmogų. Kalbėdamas apie lauko beržus, ar apie užmirštą malų krūvą, jis alegoriškai atskleidžia žmogaus likimo vaizdus. Frostas poezija yra suprantama ir ūkininkui, ir bankininkui, ir pačiam valstybės prezidentui. Gal čia ir slypi nuoširdumo esmė?

• **Lietuvių poezijos rinktinė** latviškai neseniai išleido "Liesmos" leidykla Rygoje. Devyniolikos lietuvių poetų (sovietinių) eilėraščių vertė keliolika latvių autorių.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas
Ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781

METALO IR STIKLO:
Tvoros, Stogeliai, Durys
Langai, Ryn-os, Turekliai

A. ABALL ROOFING CO.
Įsteigta prieš 49 metus
Dengiamo visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dūžius išlaukiame, Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidrausdame. Visas darbas garantuojamas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

Heating Contractor
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymo boilerius. Turu leidimus dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.
DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-8447.

Gatvės vienuma

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejų, Chicagoj

Kultūrinė kronika

• **Paminėta M. Šikšnio 95 m.** sukaktis — dalyvavo apie 140 buv. mokinių. Iš Lietuvos gautomis žiniomis, pedagogo, dramaturgo Marcelino Šikšnio-Šiaulėniškio, 95-ji gimimo sukaktis nuotaikingai paminėta Vilniuje.

Ji vyko "Dainavos" restorano dviejuose salėse ir išskilmėse dalyvavo 140 žmonių, daugiausia Šikšnio mokinių, buvusių Vytauto D. gimnazijos auklėtinių lenkų okupacijos metais. Buvo susirinkę ir tie, kurie prieš 5 metus minėjo M. Šikšnio 90 m., gi anksčiau 80 m. sukaktis. Kai kurie mokiniai buvo prisiminę tos gimnazijos auklėtinio J. Maceikos žodžius: "Kaip juokinga, atrodo, tie patys draugai — ir ne tie patys, lyg kas juos visus būtų nugrimavęs..." Tai būdinga užuominai eimėnoms, laikui slenkant keičiantis savo išvaizda.

Gauta visa eilė sveikinimų, įteiktos dovanos. Gimtadienio minėjimo išskilmėms vadovavo dr. St. Trepšys. V. Martinkėnas, savo veikla dar pasižymėjęs lenkų okupacijos laikmečiu, priminė, kad M. Šikšny yra bene vienintelis gyvas išlikęs iš tų, kurie dr. V. Kudirkai buvo padėję spausdinti "Varpą". Dar sveikino suaktyvininko mokiny iš Rygos

arch. V. Žemkalnis-Landsbergis, su humoru kalbėjo prof. Z. Zemaitis, Voronežo mokinių vardu akt. Vosyliūtė - Dauguvietienė, padovanojusi suaktyvininkui tautinę juostą.

Minėjime perskaitytas buvusio mokinio Voroneže dr. D. Jasiučio sveikinimas, be to iš Chicago prisiusta suaktyvininkui skirta telegrama, kurioje buvo daugiau kaip 20 buvusių mokinių pavardžių — gyvenančių ne tik Chicagoje, Cicero, bet ir Detroito, Los Angeles ir kt. miestuose. Sveikino ir apčiai buvusių mokinių, gyvenančių Lenkijoje. Nuotaikingam minėjime dalyvavo atvykę buvę Šikšnio mokiniai iš Kauno ir kitų vietų.

Pats suaktyvininkas, minėjimui pasibaigus, susijaudinęs tegalėjo tik sulinguoti ties mikrofonu, išardamas: "Ačiū, ačiū, ačiū." Kiek teko patirti M. Šikšnio sveikata pastaruoju metu nėra tvirta. (v. al.)

• **Iš Lituanistikos instituto** veiklos. Artimoje ateityje įvyks Lituanistikos instituto prezidiumo rinkimai. Jiems praversti yra sudaryta rinkimų komisija Bostone iš šių asmenų: J. Gimbuto, S. Sužiedėlio ir Vl. Kulboko. Komisija tvarkys visus rinkimų reikalus ir netrukus tuo klausimu parašys visiems tikriesiems L.L. nariams. Rinkimų komisijos adresas: Dr. Jurgis Gimbutas, 8 Whittier Place, Apt. 19G, Boston, Massachusetts 02114.

Jau yra rengiamas ir "Lituanistikos darbų" II-as tomas. Jį redaguoti š.m. sausio 26 d. buvo pakviestas dr. Jonas Balys, kuris jau yra atlikęs žymią darbo dalį. Rankraščius siųsti ir kitais "Lituanistikos darbų" reikalais kreiptis į dr. Balį šiuo adresu: 4522 ALBION Rd., College Park, Md. 20740.

• **Mokslų Akademijos Vilniuje** šiemet išleistame naujame jos darbų rinkinyje — serija A, nr. 1-29 — šalia kitų yra tokios studijos:

"Pabarių (Eišiškių raj.) 1966 pilkapių tyrinėjimai" — O. Kunčienė;

"Astronomija Vilniaus universitete XVIII a. II pusėje" — S. Matulaitytė;

"Tarybinių ūkių (Sovchozų. E.) vaidmuo, parengiant valstiečių ūkių kolektyvizaciją — E. Šopa;

"Puodžių ratai Lietuvoje XIX a. pabaigoje ir XX a." — J. Kudirka;

"Kauno proletarų butai XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje" — A. Daniliauskas.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY.
RAHWAY, N. J.

1530 REDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
378 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
159 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILMORE AVENUE
11601 JOS CAMPAN AVENUE
122-126 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
513 MARCELLUS STREET
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS CAMPAN AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1054
TX 5-0700
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
365-6780
249-6216
HE 5-6368
475-9746
PR 1-0086
365-6740
AN 8-1120
EX 2-0306
381-8997

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. birželio mėn. 14 d. 7

• **Planuojama atstatyti Biržų pilį.** Elta-Pressedienst vokiečių spaudai pasakoja apie aplinkybes, kuriose gal būtų susidarys galimybė atstatyti senąją Radvilų pilį Biržuose. Tokia galimybė tampa patikima dėl to, kad dabar patiems lietuviams istorikams pavyko rasti Švedijos pilies planus. Planai tik 1629 ir 1704 metų, bet jų pagalba tikimasi atstatyti ir originalinį planą, pasinaudojant švedų karinės vadovybės sudarytais brėžiniais, kurie buvo švedų nusibraižyti, rengiantis pul-ti Biržų pilį.

senovės paminklų atstatymo reikalų Lietuvoje (ir kitose nerusų respublikose) yra atstatymo šalininkų ir priešininkų "partijos". Priešininkai dažniausia yra rusai, arba ir kai kurie vietiniai, pasiūlydami pasirodyti esą "internacionalistai". Kam, esą, reikia tų "feodalinų paminklų". Tam "kam to reikia" nugalėti kartais prireikia herojiškų pastangų. Lietuvoje pastaruoju metu jau vis dažniau pasiekiami laimėjimai prieš tamsybinius. (E.)

— Kiekvienas žmogus yra knyga, tik reikia mokėti kaip jį skaityti.

— W. Channing

— Viskas grįžta laukiančiam, išskyrus paskolintą knygą.

— K. Hubbard

— Nesupranti tavo tylėjimo, greičiausia nesupras ir tavo žodžių. — Elbert Hubbard

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid
THREE MODERNISKOS KOPLYČIOS:
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANIA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANIA AVE. Tel. YARds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1093
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Japonijos moterys

ALDONA MICHELE VICIENĖ, Japonija

Prieš II-ąjį pasaulinį karą Japonija buvo laikoma vyrų pasauliu, kuriame moteris vaidino tik antraeilę rolę, ir į ją čia buvo žiūrima, kaip į žemesnį sutvėrimą. Ištėkėjusi mergina patekdavo griežton vyro kontrolėn. Ji virsdavo lyg vyro verge, kurios pareiga buvo gimdyti vaikus ir būti gera namų šeimininke. Iš moters buvo reikalaujama nusižeminimo ir visiško paklusnumo. Ji savo gyvenimą skyrė vyro, vaikų ir namų gerovei. Sakoma, kad prieškarinėje Japonijoje dominavę trys pagrindiniai paklusnumo principai: neištėkėjusi japonė turėjo klausyti tėvo, ištėkėjusi — vyro, o likusi našle — savo vyriausio sūnaus. Vyrams buvo leidžiama būti neištėkimais savo žmonoms, bet iš moterų jie reikalavę visapūsę ištėkimybę. Bet koks nekalts flirtas ištėkėjusiai moteriai buvo draudžiamas, kaip bausis nusikaltimas. Skrybės vyrams nesudarė jokios problemos, Vyrai galėdavo drąsiai pamesti žmoną be jokių svarbių priežasčių, pasiaiškinimų ar apkalbinimų. Tuo tarpu moteriai nebuvo kur skystis. Vedybos

Japonai yra geri ir pavyzdingi tėvai. Jie, kaip ir visame pasaulyje tėvai, trokšta ir nori, kad jų sūnūs vestų, o dukros gerai ištėkėtų ir būtų laimingi (daugiausia materialiniai atžvilgiai). Seną tradiciją sekant, kuri dar iki šių dienų Japonijoje yra giliai įleidusi šaknis, tėvai stengdavosi patys parinkti dukrai vyrą. Daugeliu atvejų šeimos kviesdavosi artimus draugus į "talką" — būti piršliais (japoniškai "nakado"), padėti surasti vedyboms partnerį. Piršlys ieškodavęs jaunikio, kurio kilmė, socialinė padėtis ir charakteris atitiktų merginos socialinį lygį. Į meilę bei romantiką tais laikais niekas nekreipdavo mažiausio dėmesio.

Ponios Sato pareiškimas

Pereitų metų gruodžio mėn. Japonijos ministerio pirmininko Sato žmona turėjo pasikalbėjimą su žymiu japonų novelistu — laureatu Shusaku Endo. Šis interviu spaudoj sukėlė didelę sensaciją bei nestebimą užsienyje. Ponia Sato tame pasikalbėjime praverė duris į savo jaunų dienų pergyvenimus, atvaizduodama savo vyrą, kaip tipišką senosios kartos atstovą — vyrą japoną. Ji ištėkėjo už dabartinio savo vyro 1926 m., vos sulaukus 19 m. Žinoma, šios vedybos įvyko tų laikų papročiu, tėvams jai vyrą parinkant. Ji prisimena savo pirmuosius moterystės metus be didelio džiaugsmo. Jie jai buvo sunkūs ir liūdni, nes jos vyras buvo grubus užsispyrėlis, visada paniūręs. Jiedu niekad neturėjo bendros kalbos: nesidalindavo jokiais išpučiais ir nediskutuodavo jokių problemų. Jos vyras didesnę savo algos dalį praleisdavo besilinksminamas su geišomis. Šeimai amžinai stigdavę pinigų, būdavo sunku suvesti galą su galu. P. Sato čia atvirai nusiskundė, kad ją dažnokai vyras net mušdavo. Ji pažymėjo, kad jos vyras dabar pasikeitė į gerąją pusę: pasidarė daug švelnesnis ir malonesnis.

Pasikeitusi japonės socialinė padėtis

Šitoks p. Sato atviras pasipaskojimas išaukšta nuostabą visame pasaulyje. Indijos ministrė pir-

mininkė Indira Gandhi buvo giliai sukrėsta tokiu ponios Sato pareiškimu. Tačiau kas įdomiausia, kad ši interviu japonai laiko istorine realybe, kaip charakteringą anų laikų dvasiai. Jie nemano, kad ponis Sato tokiu atviru pasipaskojimu spaudoje būtų nužemėjęs ar apkaltinęs savo vyrą. Sakoma, kad pats ministras pirmininkas, paskaitęs tą jos pasikalbėjimą, gardžiai nusijuokė ir nieko nepaneigė.

Dar palyginti visai neseniai, tik po II-ojo pasaulinio karo, moters socialinė padėtis, jos vaidmuo šių dienų Japonijoje žymiai pasikeitė. Dabar vyro dominavimas visai išnyko. Pagal naują Japonijos konstituciją, moteris yra lygiateisė su vyru. Šiandien moterys Japonijoje gali siekti mokslų, balsuoti, dirbti visose profesijose, būti išrinktom į parlamentą bei tapti ministerių kabineto nariu. Šių dienų japonė labai dažnai namuose turi "svaresnį" žodį, net negu jos vyras. Paprastai, ji yra ta, kuri tvarko visus piniginius šeimos reikalus. Taigi, Tekančios Saulės kraštas šiandien jau nebėra vien tik vyrų rojus. Japonija po truputį panašėja į Vakarų kultūros pasaulį.

Šių metų Gintaro baltaus debutantės (iš kairės į dešinę): Aušra, Teresė Mildažytė, Marion Estelle Gudėnaitė ir Amy Ann Simėnaitė.

Gintaro baltaus debutantės

Tavo gyvenimo vertė ne tame, ką tu laimėsi, bet ką tu į gyvenimą pajėgsi įnešti. Tai Chicago Lietuvių moterų klubo pasirinktas motto.

Per daugiau kaip keturiasdešimt savo gyvavimo metų klubas ir jo paskiros narės su tuo savo šūkiu glaudžiai susigyveno. Jos yra suaukėjusios dešimtis tūkstančių dolerių lietuvių šalpai, visuomeniniams bei kultūriniais reikalams. Lietuviškos įstaigos ir organizacijoms paaukota šimtai valandų darbo. Nerasi lietuviškos organizacijos, kurioje aktyviai nedalyvautų bent kelios klubo narės, dirbdamos organizacijų valdybose.

Besijausdamos lietuviškas jos ta jausmą mokėjo įdiegti ir savo dukroms, kurios savo keliu mokėtu lietuviškųjų tradicijų ir lietuviškosios kultūros žiedų įpinti

Šių metų Gintaro baltaus debutantės (iš kairės į dešinę): Carol Ann Simėnaitė, Kathy Kutchins ir Nancy Kincinaite.

Aldona Labokienė

Vidurvasaris (tempera)

Vyrai, nejaugi?

MARTA BABICKIENĖ

Daug buvo kalbėta visuomeniniuose susirinkimuose, daug rašyta spaudoje, kad organizacijų parengimus, o ypač minėjimus, reikėtų taip suderinti, kad viena ir tą pačią dieną nesusiteltų kiti didesni parengimai ar minėjimai. Pamenu, buvo planuota net sudaryti komitetą iš organizacijų atstovų, dalyvaujant bendruomenės atstovui, kuris tvarkytų

šių sritį. Ir organizacijoms būtų lengviau tvarkyti savo veiklos planus ir visuomenė, lankančiai minėjimus bei parengimus tvarkyti savo laisvą laiką. Bet, deja, visi šie planai liko protokoluose. Tačiau yra tokių švenčių-minėjimų, kurie ir metiniuose kalendoriuose (ne tik lietuviškuose, bet ir angliškuose) yra atžymėti raudonu šriftu ir dar su priedais. Šiuo tarpu paminėsiu tik Motinos Dieną. Čia Amerikoj Motinos Diena švenčiama antrąjį gegužės mėnesio sekmadienį. Ta diena priklauso šeimai. Tuo labiau šiais mūsųose paskelbtais "Seimos ir švietimo" metais. Kiekviena šeima jau prieš mėnesį planuoja kokių būdu švęsti šią šventę, ką dovanoti savo mamytėms, močiutėms, kaip jas gražiau ir įspūdingiau pasveikinti. Amerikiečiai mėgsta Motinos pagerbimą švęsti restoranuose, kad tą dieną mamytės turėtų poilsį, nesirūpintų pietų gaminimu ir namų ruoša. Lietuviai, kaip mūsųose įprasta, tą dieną daugiausia švenčia namuose. Ir kaip yra gražu, kai visa šeima susirenka ir vaikučiai, žibančiomis akutėmis, sveikina mamytę ar močiutę, linkėdami sveikatos ir gero gyvenimo. Vyresnieji vaikai rimčiau nusiteikę, lyg būtų kuo susirūpinę, bet ir jie džiaugiasi, matydami laimingą mamytę.

Ir štai tokią dieną mūsų kai kurių organizacijų valdybos sugalvoja daryti viešus minėjimus, bet tik ne motinų pagerbimui. Nejaugi jų nariai neturi motinų, žmonių, kurias reikėtų pagerbti arba pasimelsti už jas. Kūrėjai — savanoriai surengė 50 m. priesaikos davimo Lietuvos valstybei

Gudėnaitė, ponų A. Gudėnų dukrė, Oak Lawn, baigusi tą pačią mokyklą; Jūratė Jasaitytė, Birutės ir Jono Jasaičių dukrė, 7252 S. Whipple Street, baigusi Marijos aukšt. mokyklą; Nancy Kincinaite, Kincinų dukrė, 5247 S. Springfield, baigusi tą pačią mokyklą; Kathy Kutchins, Adėlės ir Lawrence Kutchins dukrė, Palos Park, baigusi Providence aukšt. mokyklą, New Lenox, Ill.; Aušra Teresė Mildažytė, ponų J. Mildažių dukrė, Beverly Shores, baigusi Marijos aukšt. mokyklą; Susanne Radavich, ponų E. Radavich dukrė, 12237 S. Peoria St. baigusi tą pačią mokyklą; Amy Ann Simėnaitė, A. Simėnų dukrė, Oak Lawn, baigusi Oak Lawn Community aukšt. mokyklą; Carol Ann Simonėlytė, Stefanijos ir Petro Simonėlių dukrė, 7058 S. Fairfield, baigusi Marijos aukšt. mokyklą.

Ar tikėti gandai?

Jokių būdu ne, sako psichologai. Gandai yra pareiškimai, padaryti paprastai apie kurį nors svarbų dalyką, kurie nėra pagrįsti faktais. Rimti žmonės turėtų netikėti paskleistais gandai dėl dviejų svarbių priežasčių: 1) dėl to, kad jie neturi tikrų faktų jiems paremti, ir 2) nes, jei pats jais patikėsi, gali juos paskleisti ir tuo padaryti daug žalos. O kas, jei gandas pasitvirtins ir pasirodys, kad tai yra teisybė? Tada jau jis nebelieka vien gandu, o tikru faktu, kuriuo pats gali patikėti.

Koks idealus amžius vedyboms?

Daugelis jaunų studentų sako, kad idealus amžius vedyboms yra kažkur tarp 21-23 m. Tuo tarpu vyrai studentai, pravestame Vance Packard apklausinėjime tame pačiame universitete, teigia idealiausias laikas vedyboms esąs 24-26 m. tarpe.

Įdomiausia, kad minimieji amžiai tyrinėjime buvo atrasti kaip patys geriausi sudaryti laimingoms vedyboms. Suminėti tyrimai parodė, kad mergaitė savo dvidešimtyje metų pradžioje, o vyrai įpusėję dvidešimtuosius, sudaro santuokas, kurios turi daugiausia šansų išsilaikyti ir būti laimingomis ligi gyvenimo pabaigos.

Kasdieninė išmintis

Greta Weiser, V. Vokietijos garsi aktorė, pasižyminti humoru ir giliu protu, pakabino prie savo veidrodžio raštelį su užrašu: "Ką tau diena beatnešų, visuomet juokis linksmai ir tau bus daug lengviau gyventi."

sukakties minėjimą, o kita organizacija panūdo Sibiro ir nacių kankinius pagerbti. Daug šeimų noriai ar pareigos jausmo vedini būtų dalyvavę kaip viename, taip ir antrame minėjime. Lietuvių šeimos jaučia daug gražaus palankumo bei pagarbos Lietuvos savanoriams, nekalbant, kad daugely šeimų yra buvę ar vyrai, ar tėvas, ar senelis, ar brolis savanoriai gyvi ar jau mirę, kuriuos reikia ir norima pagerbti. O kalbant apie lietuvių kankinius, tai nerasi lietuvių šeimos, kurioje būtų ištremtų į Sibirą, nukankintų ar dingusių be žinios. Jie visi verti mūsų visų pagarbos ir prisiminimo. Lietuviška širdis nėra užkietėjusi, nors ji daug iškentėjo ir skaudžią skriaudą sau ir savo tautai jaus amžinai.

Metuose yra 52 ar 53 sekmadieniai, kodėl vienintelis sekmadienis, pašvęstas šeimai, yra užgožiamas kuo kitu, tegu ir labai reikšmingu. Šeima yra tautos pagrindas. Ir mes turime džiaugtis, kad dar stipriai ant jo stovime, kad neslysta jis iš po mūsų kojų.

Aldona Labokienė

Psichadelia (tempera)

BROLIAMS KANKINIAMS

ADA KARVELYTĖ

Nei gintarinio saulės spindulėlio
Nei švento žodžio motinos geros —
Kas jus quodė, brangūs mūsų broliai,
Mirties kameroje alpančius kančioj...

Drąsus buvote tada, tvirti kaip plienas,
Jokia mirtis negąsdino širdies jaunos!
Ant šalto grindinio lašėjo karštas kraujas
Iš negyjančios ir vis naujos žaizdos!

Ne akmenys, ne akmenys — kentėjo mūsų broliai,
Nelaisvė žuvo jie už laisvę Lietuvos!
Ir šauks jų kraujas į pasaulį platų,
Ir atsilieps jis pergale šviesioj dainoj...

O kankiniai, Tėvynės sūnūs išrinktieji,
Jūsų kančia vėl laisvę mums žydės!
Nuvargus kelsis Lietuva iš kraujo upių,
Ir žvaigždėmis jos šventas veidas švies...

Šių metų Gintaro baltaus debutantės (iš kairės į dešinę): Jūratė Jasaitytė, Sandy Dodge ir Susanne Radavich.

Pasimokykim didžiuotis savo vardu ir kilme

Tolimiems Rytams yra specialioji USA radijo stotis. Daugumą programų toji kariška radijo stotis pertransliuoja iš Kalifornijos. Dalis tų transliacijų iš Japonijos perduodama į kitus Tolimųjų Rytų kraštus, kur tik yra amerikiečių karinės bazės Korėjoj, Vietname, Tailande ir kit.

Kiekvieną antradienį 9-10 val. (Japonijos laikų) Rūta Lee- Kilmonytė, mums žinoma kino aktorė, turi savo programą "Ruta Lee, Music and Me". Rūta perduoda klausytojams daug švelnios muzikos, pajavairindama ją savo įdomiais komentarais ir gražių humoru. Rūtos programa yra skoninga, jos parinktos plokštelės yra malonios klausai.

Rūta dažnai prašo amerikiečius karius, esančius Tolimuose Rytuose, rašyti jai ir pareikšti savo nuomonę apie jos radijo valandėlę bei pranešti savo pageidavimus. Pabaigoje vienos tokių radijo valandelių Rūta pabrėžė, kad daugelis jos vardą iškraipia, parašą klaidingai. Jinai padiktavo savo vardo teisingą rašymą amerikiečiams įprastu būdu "pašpeldindama". Be to, Rūta pažymėjo, kad ji yra lietuvaite ir jos vardas yra grynai lietuviškas, reikšias kvapnų žolyną, kuris auga Lietuvoje. Cituoju jos vieną

sakinį: "Ruta is fragrant herb, which grows everywhere in Lithuania." Šie Rūtos žodžiai labai pradžiuogino mane. Buvo malonu, kad ši filmų žvaigždė viešai pareiškė, jog esanti lietuvaite ir parodė tiek dėmesio lietuviškajai rūtai.

Mūsų lietuviškas atžalynas jau spėja šiandieną po truputį pasisavinti amerikietiškus vardus, savo gražius tautinius užmiršdami ar juos iškraipydami. Imkime pavyzdį iš Rūtos — mylėkime ir branginkime savo kilmę ir savo vardą.

Al. Mich.

Istatymai apsaugo moteris

Vokietijoje panelės ir ponios bus įstatymų apsaugotos nuo įstaigų bei fabriku viršininkų, kurie ligi šiol jas ligi smulkmenų išklausinėdavo, norėdami apie jų privatus gyvenimą sužinoti, o pasakui tarp jų užsimegdavo meilė. Tokios "meilės" baigdavosi dažniausiai katastrofomis.

Meilė ir kantrumas — geriausi auklėjimo metodai

Vaikų susilaukti lengviau, kaip juos auginti ir auklėti, ypač šiais satelitų atominiiais laikais. Žmonių kultūrinė laisvė turi visokių auklėjimo metodų, bet visų geriausi esą meilė ir kantrumas. Meilei reikia laiko, o kantrumui gerų nervų.

Kad meilė neišnyktų

Ir laimingus partnerius pasiečia nelaukti gyvenimo sunkumai. Kad meilė neišsijungtų, reikia abipusio kantrumo. Šeimoms, kurios pačios nepajėgia susitvarkyti, V. Vokietijoje ateina į pagalbą įvairūs šeimyniniai institutai, tik reikią į juos kreiptis. Na, ir gydytojai bei kunigai sustiprina dvasinį gyvenimą. Po to ir vienas ir kitas pasidaro lengviau gyvenimo sunkumus nugalėti.

★ Dr. Aldonos Labokienės paveikslai, išstatyti Bogan kolegijos parodoje, dvejetas jų laimėjo premijas, tai šķicas — Figura (15 min) a la prima — tempera ir Psichodelia — tempera. Medicinos gydytoja, tapusi dailininke, Aldona yra savo laiku aktyviai dalyvavusi visuomeniniame gyvenime, kaip Lietuvių Dukterų dr-jos valdyboje ir pan.